

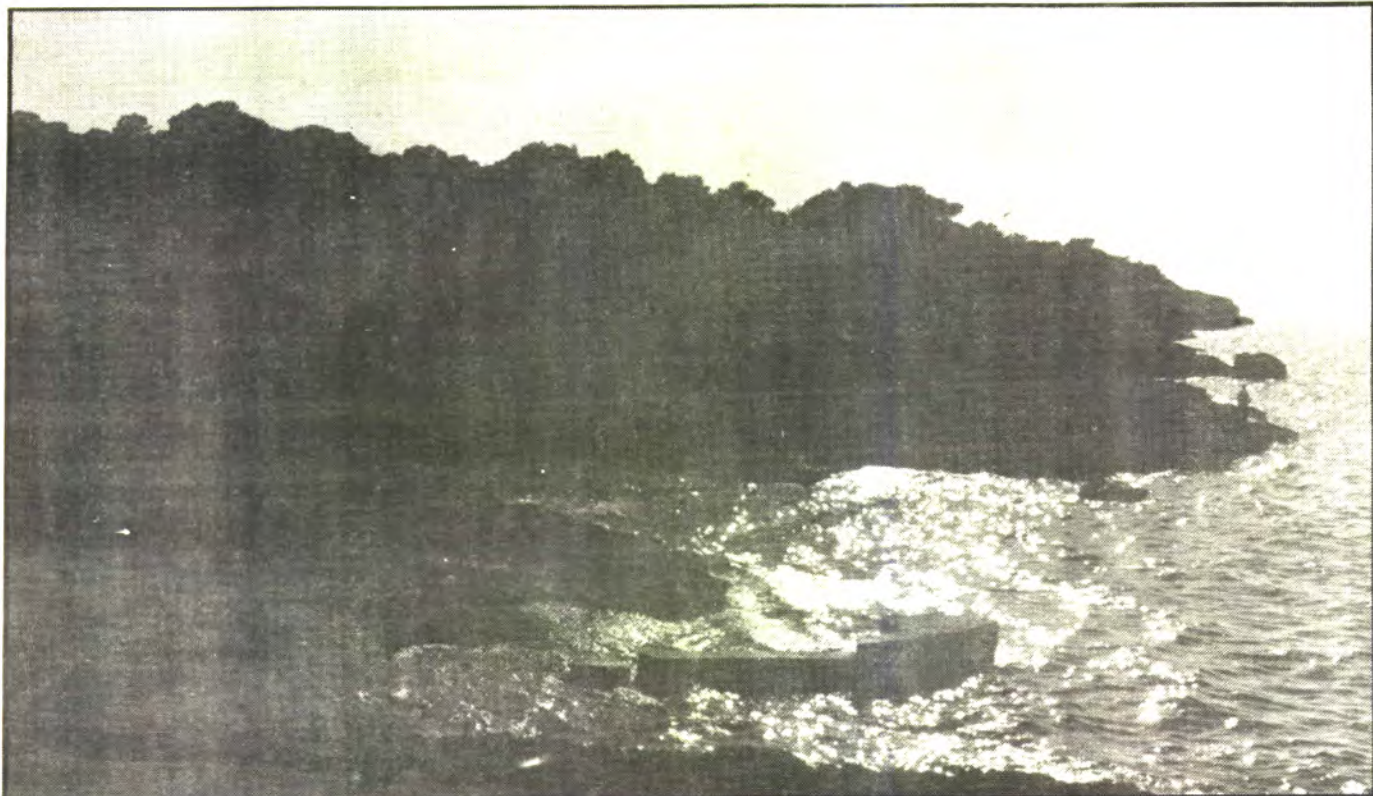

LLUCMAJOR

Núm. 62 - Novembre 86

de pinte en ample

Preu: 80 pts.

SON VERÍ NOU UNIRÀ S'ARENAL I CALA BLAVA

Document històric:

**EL BATLE REPUBLICÀ
BARTOMEU SASTRE I LA
CONSTRUCCIÓ DE LES
ESCOLES PÚBLIQUES**

MIL MILIONS PER AL SANEJAMENT D'AIGÜES

Supermercado **DERESA**

Avda. Caballero R. Santmartí, s/n.
(Esq. c/. San Francisco) Teléf. 66 01 78

• **LLUCMAJOR** •

* **ALIMENTACIO**

* **DROGUERIA I PERFUMERIA**

**DE TOT EN UNA GRAN EXPOSICIO
DE 800 MTS.2**

**GRAN ASSORTIT
OFERTES ESPECIALS**

SUPER DERESA

**EL SUPERMERCAT DE LLUCMAJOR PER A TOTA
MALLORCA**

Revista mensual
Depòsit Legal PM 350-1981
Any V

EDITA:
Obra Cultural Balear de
Lluçmajor

INFORMACIO I
PUBLICITAT:
Carrer Esperança, 2
(Lluçmajor)

DIRIGEIXEN:
Catalina Font i
Maties Garcies

COL.LABOREN:
Joana Artigues
Francisca Barceló
Ignasi Barceló
Miquel Barceló
Jordi Bayona
Miquel Bezares
Francisca C. Cabot
Francisca Capellà
Miquel Cardell
Joan Clar
Joan Contestí
Bartomeu Font
Joana Font.
Antoni Garau
Catalina Garau
Miguel Janer
Coloma Julià
Antoni Llompart
Miquel Mascaró
Maties Mut
Miquel Mut
Guillem Oliver
Jaume Oliver
Margalida Palou
Sebastià Rubí
Miquel Sbert
Tomeu Sbert
Catalina Serra
Joan Socias
Arnau Tomàs
Jaume M. Tomàs
Pere F. Torrents
Francesc Verdera.
Pere F. Torrents
Francesc Verdera

SECCIO ESPORTIVA:
Coordinador:
Joan Quintana

Col.laboren:
Joan B. Garau
Jaume Manresa
Bernat Vadell

FOTOGRAFIES:
M. Clar
Fermín
C. Julià
Mut Fotos
Antoni Monserrat
Antoni Oliver

IMPRIMEIX:
Edicions Manacor S.A.
Ronda del Puerto, 60

El pensament de la
Revista s'expressa només a
través de l'Editorial

L'aigua com a problema

Un dels problemes cabdals de Mallorca és l'obtenció de recursos d'aigua suficients per a tota la població. En una terra de nevades escasses, sense rius i de superfícies permeables, l'aigua ha estat sempre un bé escàs. El creixement vertiginós de la vida urbana i de la indústria turística no ha fet més que augmentar-ne la mancança, i afegir-hi el repte de l'eliminació de les aigües residuals.

Lluçmajor no n'és cap excepció. Les dificultats històriques patides per a aconseguir un cabal d'aigua potable suficient, el llarg calvari d'unes obres de canalització i sanejament encara no acabades o els plets interposats en contra de les pretensions urbanitzadores de Capocorb Nou amb la insuficiència dels recursos hidràulics com a rerafons, en són bones mostres.

Dins aquest context, l'Ajuntament acaba d'aprovar unes obres per dotar d'instal·lacions depuradores suficients una bona part de la nostra costa urbanitzada. Els quasi 100 milions de pessetes que costaran les obres d'infraestructura tenen per fi la construcció de la xerxa de sanejament a les urbanitzacions que encara no en tenen (Son Verí, Cala Blava, Bellavista) i d'una nova depuradora a la qual aniran connectades totes les aigües residuals compreses entre S'Arenal i el Cap Regana.

L'anàlisi i valoració d'aquests projectes ens du a una doble conclusió: és positiu escometre unes obres que garanteixin el sanejament de les aigües residuals de la zona, però veim amb preocupació com les conseqüències d'una política d'expansionisme urbanístic desenfrenat es tradueix ara en uns costos econòmics elevadíssims. Aquest fet ens fa pensar si en el cas de les urbanitzacions costaneres no pujarà més la corda de tots els serveis que l'Ajuntament hi ha d'aportar que no el bou dels beneficis econòmics que donen a la col·lectivitat. La nostra preocupació augmenta quan veim que, tant des dels diversos conglomerats de la dreta municipal com des de les suposades pretensions progressistes del PSOE, la política d'alegre expansionisme urbanístic continua amb totes les bendicions consistorials.

Notícies locals

Casa de la vila.

ACORDS DE LA
COMISSIO DE GOVERN
DEL 8-10-86.

Relació dels treballs addicionals per posar en funcionament la reformada peixateria municipal, treballs addicionals que han costat 3.464.596 pts. Per tant, pareix imminent aquesta obertura que donarà al mercat municipal de peix, unes garanties sanitàries que abans no tenia.

Aprovació del projecte del nou edifici per a arxiu municipal i altres dependències, amb un pressupost de 12.502.145 pts. així com el plec de condicions econòmiques i administratives amb què es regirà el corresponent contracte.

Acord 'autoritzar la despesa de 236.229 pts. per remunerar els professors de les classes de català que es faran aquest nou curs.

Retornar a Sebastià Salvà Vicens, 5.400 pts. equivalents a vuit per cent del depòsit que tenia per dret de llicència d'obres.

Indemnitzar Agustí Solivellas Clar amb 13.870 pts. pels mals fets al seu vehicle quan va saltar una comporta de la xerxa municipal de clavegueres.

PLE ORDINARI DEL 27-10-86.

La resolució més destacada d'aquest Ple va ser l'aprovació d'un important i ambiciós avantprojecte de depuració d'aigües i de netejament de l'anomenada zona costera, que inclou una nova xerxa de clavegueres, a les urbanitzacions de Son Verí, Bellavista i Cala Blava, amb una nova depuradora d'aigües residuals per a aquesta zona costera i tot el terme de S'Arenal. Aquest projecte duu un pressupost

de MIL MILIONS de pessetes, que inclou una subvenció de la Comunitat Autònoma, del 50 per cent, un 40 per cent per contribucions Especials, i la resta, el 10 per cent, a compte de l'Ajuntament, en càrrec al pressupost municipal del proper any 1987. El representant del grup mixte, Sr. Martí, va dubtar si el Consistori podrà destinar aquesta quantitat en el pressupost municipal.

NOVES TARIFES D'AIGUA.

Després de discussions sobre els augments de les noves tarifes d'aigua i clavegueram, s'acordà finalment la proposta del grup socialista, que consisteix en: 33,08 pts. el metre cúbic per les aigües brutes, i per l'aigua potable, 46 pts. però que pujaran a 48,50 si el consum passa de 10 metres cúbics mensuals. Es digué que aquests augments es produeixen per compensar les pèrdues d'aigua que hi ha a les instal·lacions, però es va mostrar la disconformitat en l'oposició que opina que aquestes pèrdues no les ha de pagar el públic sinó que s'ha de mirar d'adobar i trobar les causes d'aquestes anomalies.

MOCIONS DEL GRUP MIXTE.

El grup Mixte presentà dues mocions, la primera fou sobre les contínues modificacions de crèdit, per excedir-se en la quantia dels pressuposts d'obres presentades, aconsellant que s'aturin aquests excessos, ja que ells, a l'endavant, no estan disposats a aprovar més aquestes irregularitats.

L'altra moció fou la relativa al funcionament de l'Escorxador Municipal, ja

que, digueren, després d'un any d'estar acabades les obres de reforma, diuen que és d'urgència el seu funcionament.

Curiosament, el següent punt, es presentà l'aprovació de la concessió per concurs, de l'explotació de l'esmentat Escorxador Municipal, i es llegiren un plec de condicions per poder prendre part en aquest concurs, amb l'informe de l'enginyer municipal, que fou aprovat per tot, manco per l'esmentat grup mixte, que es abstenir, al·legant que l'informe de l'enginyer municipal estava mal fet.

ALTRES ACORDS.

Aprovació de les noves taxes per a la Guarderia Infantil Municipal.

-Aprovació de l'asfaltat del camí de la Bassoleta, amb un plec de condicions per a contractació directa, i un pressupost de 9.600.000 pts.

-Aprovació del projecte desguàs aigües pluvials en els carrers encreuats i en el parc de S'Arenal, amb un pressupost de 1.624.656 pts.

-Recepció definitiva de les obres de substitució i millorar de la xerxa de clavegueres del carrer Miramar, de S'Arenal.

ACORDS DE LA COMISSIO DE GOVERN DEL 15-10-86.

-Informar favorablement la petició d'Autocars Manacor S.A.", la seva sol·licitud de transports de viatgers per carretera, entre Palma-Cala Pi.

-Aprovar el padró fiscal modificat de taxes per a l'exercici de 1986 sobre desajugues, Entrada de vehicles, sortides de fatxades, Taules i Cadires, Mostradors, Inspecció de motors, Recollida de fems, Solars sense edificar, Publicitat, Voravies sense construir, amb un total de 69.799.804 pts.

-Oferir al Banc de Crèdit Local d'Espanya, el 90 per cent dels ingressos procedents del fons nacional de cooperació municipal, en

cedents del fons nacional de cooperació municipal, en garantia de l'operació de crèdit de 32.180.110 pts.

-Indemnitzar Climent Garau Vaquer, amb 13.684 pts. pel mal fet al vehicle de la seva propietat, quan botà una comporta de la xerxa general de clavegueres.

-Contractar directament de Damià Monserrat Rafal, l'execució del projecte de l'edifici municipal de carrer Constitució, 6 per a dependències d'arxiu.

-Sobreseure els expedients per construccions il·legals, a Manuel Jiménez Hidalgo i a Agustí Muñoz.

-Avisar 18 propietaris que construïren il·legalment una vivenda, que tenen un mes de temps per enderrocar-la.

-Concedir una subvenció de 10.000 pts. al Col·legi Públic de S'Arenal, per a despeses de fi de curs.

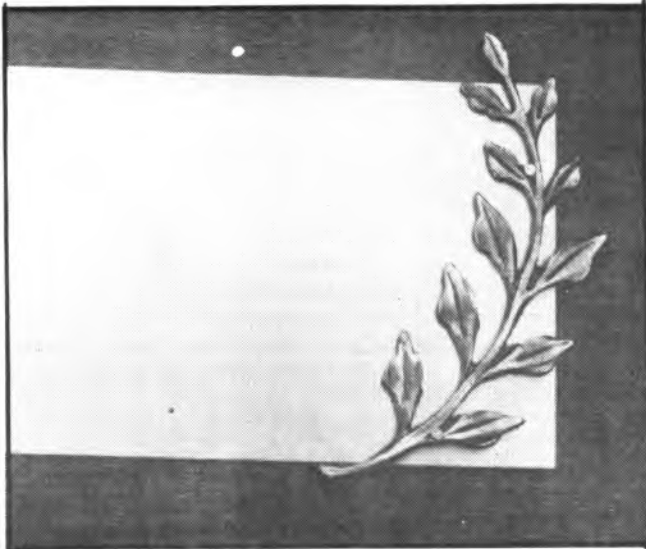
-Agrair Ricardo Gassent Castellanos, la partitura del pasdoble dedicat a Lluçmajor, amb motiu de Les Fires.

RECONeixEMENT DE MERITS DE LA DISCOTECA "TRUI".

Diumenge 12 d'Octubre, coincidint amb la Darrera Fira, la discoteca "Trui" va fer entrega de diverses plaques a persones i entitats de Lluçmajor que han destacat durant l'any 1986 per motius diferents. La idea de Miquel Filori com a promotor de la iniciativa ha estat deixar constància de reconeixement públic i agraïment per la labor feta per aquestes personalitats i col·lectius en favor del nostre poble.

Els distingits amb el guardó de "Trui" foren: Dins l'àmbit polític i institucional, Antoni Garcias Coll, per la seva elecció com a senador per Mallorca; Gaspar Oliver Mut, Conseller d'Indústria i Energia del Govern Balear des de 1983; i Joan Puigserver Jaume, tinent de batle i president de la Comissió d'Esports i Cultura de l'Ajuntament. En el món esportiu local, la discoteca "Trui" va premiar la tasca feta per Bartomeu Pizà Rosselló,

professor d'educació Física i promotor esportiu, i la figura de Josep Mòger, dirigent futbolístic de l'Espanya. Quant al camp cultural, varen rebre distincions el pintor Josep Manresa i la revista "Llucmajor de pin-te en ample". Tots els guardonats acudiren a recollir la placa acreditativa de la distinció, que els entregà el regidor-delegat de Cultura, Bernat Tomàs, en representació de l'entitat patrocinadora. En nom de tot l'equip que fa aquesta revista, agraïm l'atenció amb què ens ha obsequiat "Trui" i felicitem els altres guardonats d'aquesta primera convocatòria de distincions.

APROVADES LES OBRES DE LA CARRETERA DE S'ARENAL.

En l'últim Consell de Govern celebrat per l'executiu de la Comunitat Autònoma el passat mes d'octubre varen quedar definitivament aprovats tres expedients d'obra promoguts per la Conselleria d'Obres Públiques. Un d'aquests expedients és el de la carretera de S'Arenal, que tindrà un cost previst de 468 milions de pessetes. Les altres obres són les de les carreteres Petra-Manacor i Si-neu-Inca. Amb aquesta resolució del Govern, ara només resta l'adjudicació definitiva de les obres a les empreses que les hauran de realitzar dins un termini de quinze mesos.

ACTE ANTICATALANISTA

El passat diumenge dia 26 d'Octubre varen concentrar-se, convocats per l'anomenat "Centro Cultural Mallorquín", prop de mitja dotzena de persones, al peu de la creu del Camp de Sa Batalla, per tal de retre homenatge al darrer monarca privatiu de Mallorca. Els assistents penjaren algunes banderoles de l'Antic Regne i ofrenaren rams de flors al peu de la creu. L'absoluta normalitat i la manca d'assistència foren el més destacat d'aquest acte, de caràcter marcadament anticatalanista. El "Centro

Cultural Mallorquín" és prou conegut per les seves crides a la desobediència civil davant l'aplicació de l'Estatut d'Autonomia, fetes a través de nombroses "Cartas al Director" publicades als diaris de l'Illa.

HOMENATGE A GABRIEL RAMON EN EL SANTUARI DE GRÀCIA.

Amb motiu de complir-se, dies enrera, el primer aniversari del traspàs de qui fou batle de la vila i diputat provincial, Sr. Gabriel Ramon Julià, va tenir lloc en el Santuari de Gràcia una missa presidida per l'ex-rector Bartomeu Fons amb l'assistència d'alguns amics de la família. En el transcurs d'aquest acte íntim, Mn. Fons i el "donat de

Gràcia, Sebastià Amengual feren entrega a la Sra. Francisca Ordinas, viuda de Ramon, d'una senzill xilografia com a mostra de gratitud i record envers la labor oficial i particular que emprengué el batle Ramon a favor del Santuari. En aquest sentit, tant el donat com l'ex-rector, manifestaren que fins en aquell moment havien mantingut en secret l'aportació d'ajudes econòmiques que, amb caràcter particular, havia realitzat el Sr. Ramon per sufragar les obres del mirador i l'escenari recobert de pedra realitzades en els darrers anys. A petició del Sr. Ramon, aquests donatius no havien trascendit al públic, malgrat que era evident l'estima que tenia pel Santuari.

S'Aguila-Capocorb nou. Altre Temps UN ESTUDI ESPACIAL DE LES RESTES ARQUEOLÒGIQUES I ETNOLÒGIQUES.

La delegació de l'O.C.B. a Llucmajor organitzà per les fires-86 l'exposició S'Aguila-Capocorb Nou Altre Temps. Aquesta exposició, muntada pel Museu de Mallorca i patrocinada per la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern Autònom, són les conclusions d'un treball realitzat per un equip d'Arqueòlegs i que no vol ser una simple catalogació sinó un estudi de les restes arqueològiques (tant arquitectura com restes materials) i etnològiques (barraques de roter, de carboner, sistemes de captació d'aigua...) existents a la zona escollida.

El muntatge està realitzat mitjançant panells on s'hi inclouen tant fotografies com textos explicatius així com dibuixos dels diferents materials i mapes de la zona, per tal de facilitar una lectura didàctica.

Creim que l'exposició resultà un èxit ja que a més del públic que la visità durant els tres dies de fira, també hi feren una passada quasi bé totes les escoles d'E.G.B. (els cursos superiors) i els alumnes de l'Institut de Batxillerat; cal dir des d'aquí la col·laboració dels mestres i professors dels diferents centres.

IMPRESA

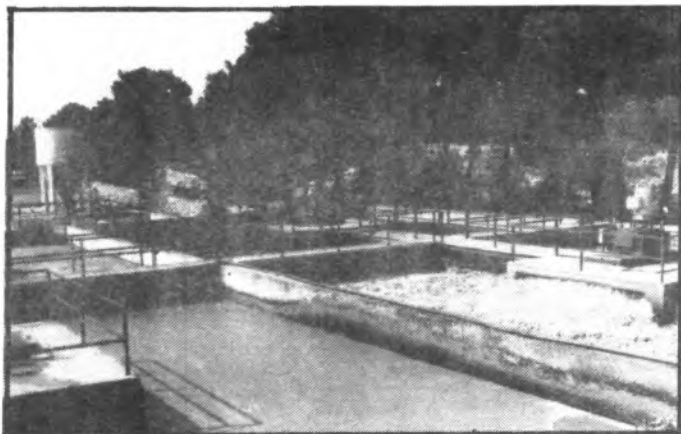
Moderna

Carrer de Sa Fira, 10 - Tel. 660310 - Llucmajor

Va sortejar entre els visitants al seu Stant a la VII Mostra els 5 toms de la Història de Llucmajor.

La guanyadora va ésser Margalida Mut Tomàs, subdirectora de la revista local "El Nostre Municipi", amb el num. 015

Preocupació de Sogesur pel Servei d'Aigües

La Societat de Gestió de Serveis Urbans (SOGESUR), com a empresa concessionària del Servei Municipal d'Aigües de Lluçmajor, S'Arenal i les urbanitzacions costaneres del terme, ha redactat una nota informativa per als abonats i veïnats del terme. La informació que conté la citada nota és la següent:

1) La qualitat de l'aigua subministrada durant els 12 darrers mesos a través de les distintes xerxes municipal als diferents nuclis urbans s'ha mantingut "en un nivell mitjà molt acceptable", sense superar, segons les anàlisis, "cap dels elements no desitjables", d'acord amb el Reglament Tècnic Sanitari en vigor.

2) S'ha millorat la infraestructura existent davant "Las Palmeras", augmentant la capacitat de bombeig de l'aigua a les urbanitzacions costaneres.

3) S'ha normalitzat el subministrament d'aigua a Lluçmajor fent possible que el servei arribi a tot el poble i no només a carrers de

forma alternativa. Aquesta millora ha estat possible gràcies al control de les fuites d'aigua a través d'unes obres que han permès disposar de cabal suficient per a tot el nucli urbà. Aquestes obres han fet innecessaris nous sondatges i noves captacions. Les dificultats que es poden haver detectat en alguns sectors han estat degudes a algun trencament de les tuberies o a les proves de rendiment efectuades.

4) Amb càrrec als pressuposts municipals del 86 es faran dues importants obres d'infraestructura: el sondatge de reserva de Son Monjo i l'augment de potència amb les noves electrobombes per a la recollida de l'aigua residual en la part de la platja a S'Arenal. Per a SOGESUR, la realització d'aquestes obres és necessària per a un bon funcionament del servei d'aigües a S'Arenal i les urbanitzacions. Aquesta empresa concessionària també anuncia en la mateixa nota que té l'avantprojecte d'una nova depuradora per a tota la

zona de costa que va des de S'Arenal fins a Regana "per tal de poder tractar i depurar les aigües residuals dels nuclis de població que s'hi desenvolupin". Recordem que aquesta obra va ser

aprovada en el darrer ple del nostre Consistori, mentre que la construcció d'un nou dipòsit regulador a Son Verí va rebre el beneplàcit municipal el 30 de setembre passat.

CONSELLS PER ALS USUARIS I VEINATS.

Per tenir un bon servei i evitar-ne males utilitzacions, SOGESUR ha donat els següents consells:

-Netegi cada any els dipòsits i l'aljub de ca seva o de l'edifici de vivendes. Utilitzi leixiu per a la neteja i desinfecció. Procuri que tanquin fermament i que no hi hagi possibilitat que hi entrin substàncies o elements que alterin la qualitat de l'aigua emmagatzemada.

-Si l'aljub té una capacitat o reserva important analitzi l'aigua periòdicament. Quan noti un canvi de gust en l'aigua, faci igual si la utilitza per a usos domèstics.

-Procuri repassar cada any la boia d'alimentació dels dipòsits o aljubs. Si no funciona correctament pot reduir-se la quantitat d'aigua que vostè rep o no tancar-se bé i perdre's aigua per fora.

-No depositi o tiri elements voluminosos dins el W.C. ; utilitzi el poal del fems.

-Si encara té un pou negre o una fosa sèptica i no ha empalmat amb la sexa d'evacuació d'aigües residuals, per higiene i salut anul·li el pou negre i connecti amb la xerxa. Evitarà així la contaminació de l'aigua neta del seu aljub, de la del veïnat o del subsol.

BITLLETS DE VAIXELL I D'AVIÓ

OFERTA ESPECIAL VAIXELL

**ANADA I TORNADA
4 PERSONES I EL COTXE
40.900 Ptes.**

TOTS AQUESTS SERVEIS ELS TROBAREU A
"VIATGES XALOKI", SENSE CAP TIPUS DE
SUPLEMENT SOBRE EL PREU OFICIAL

C/. Maria Antònia Salvà, 38
Tel. 26 74 50 - 54 - 58

S'ARENAL

PENTA
ASESORES

AL SEU SERVEI

Centre de càlcul

Comptabilitats

Serveis administratius

Assessoria fiscal i laboral

Plaça d'Espanya, 53- Tel. 66 21 33

Lluçmajor

2.289 alumnes formen el cens escolar de Lluçmajor

L'inici del nou curs escolar ha permès l'elaboració del cens d'alumnes que cursen estudis a la nostra localitat. Les dades que tenim comprenen el nombre total d'alumnes dels diferents cicles educatius: guarderia i preescolar, EGB i ensenyances mitjanes (BUP, COU i FP). Les fonts d'informació que ens les han subministrades han estat els propis centres educatius. Alguns d'aquests centres —és el cas dels dos instituts d'ensenyament mitjà— són de caràcter comarcal i les escoles d'EGB també acullen alumnes de la ruralia i de diverses urbanitzacions de la costa. Tots els centres són mixtes i els dos centres privats que imparteixen EGB tenen concert amb el Ministeri d'Educació i Ciència segons els principis establerts per la LODE.

DIVISIO PER CENTRES I NIVELLS.

Els resultats del recompte efectuat abans del 31 d'Octubre ens donen que a Lluçmajor hi ha inscrita una població estudiantil de 2.289 alumnes. Aquests es reparteixen de la següent manera:

a) **Centres de guarderia i preescolar:** Ca les Beates (30 alumnes), Casa Cuna (80 alumnes), Guarderia Municipal (97 alumnes).

b) **Centres de preescolar i EGB:** Sant Bonaventura (295 alumnes), Nostra Senyora de Gràcia (373 alumnes), Col·legi Públic (629 alumnes).

c) **Centres d'Ensenyament mitjà:** Institut de Formació Professional "Pere de Son Gall" (294 alumnes), Institut de Batxillerat "Maria A. Salvà" (491 alumnes).

Desglossant aquestes quantitats de forma diferent tenim que:

1) Es troben inscrits en el nivell de guarderia i preescolar un total de 379 nins i nines de Lluçmajor, 207 dels quals provenen dels centres destinats única-

ment a aquest quefer (Ca les Beates, Casa Cuna i Guarderia Municipal), mentre que els 172 restants pertanyen a Sant Bonaventura (40), N.S. de Gràcia (51) i Col·legi Públic (81), que preferentment es dediquen a EGB.

2) Cursen EGB —l'únic nivell obligatori— 1.114 alumnes, la major part dels quals ho fan en el Col·legi Públic (537) i la resta a N.S. de Gràcia (322) i Sant Bonaventura (255).

3) Dins l'ensenyança mitjana, els estudis de BUP i COU impartits a l'I.B. "Maria A. Salvà" s'enduen el predomini amb 491 alumnes de Lluçmajor, S'Arenal, Algaida, Montuiri, Porreres, Campos, Ses Salines i Santanyi. L'institut de F.P. té un alumnat de 294 joves procedents de les mateixes poblacions esmentades. Les dues rames de l'ensenyament mitjà surten un total de 785 alumnes.

ENSENYANÇA PUBLICA I ENSENYANÇA PRIVADA.

Quant a la divisió entre ensenyança de titularitat pública o privada, observem que la primera, en xifres globals, és aclapara-

dorament majoritària, sobretot pel fet de tenir l'esclusiva, dins l'àmbit local, de l'ensenyança mitjana. Això no obstant, la suma d'alumnes d'EGB que assisteixen als dos centres privats que atenen aquest nivell —N.S. de Gràcia i S. Bonaventura— és superior a la d'alumnes d'EGB del C. Públic: 577 i 537, respectivament. Pel que fa als nivells de guarderia i preescolar, també la suma de tots els centres privats enfront de la del C. Públic i la Guarderia Municipal té un saldo favorable per als primers: 201

alumnes matriculats en els centres privats i 178 en els públics. De totes maneres, les majors concentracions corresponen a centres del MEC: el primer és el C. Públic, que té tres unitats de pàrvuls, 16 d'EGB i una aula d'Educació Especial; el segon lloc correspon a l'institut de Batxillerat, amb 391 alumnes de BUP i 100 de COU; després ve N.S. de Gràcia amb 373 alumnes i llavors, quasi empatats, Sant Bonaventura amb 295 i l'institut de FP amb 294.

Maties Garcias.

Muebles JAUME

Còrvento, 109 - Tel. 66 03 50
LLUÇMAJOR (MALLORCA)

S'Arenal

Projecte de reforma de la platja

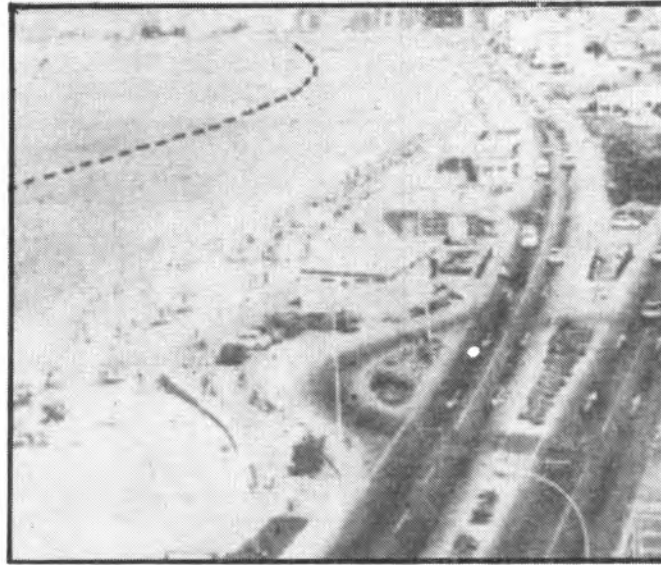
Sabem que va de veres la reforma important de la major part de l'entorn de la platja, tant a la part llucmajorera com ciutadana. Després de la posada en funcionament de la prolongació de l'autopista per la part de darrera els edificis, ara es modificarà la primera línia. Ampliació de la platja en uns quaranta metres mar endins, guanyant així espai a la mar, per evitar que la ent en els mesos punta de l'estiu quedi quasi acaramullada. La Xefaruta de Costes és l'encarregada de preparar el projecte. També s'inclou en el projecte la peatonització d'una de les dues vies actuals en primera línia, motiu de polèmica entre el batle ciutadà, Aguiló Munar i el Conseller Jeroni Sáiz. Per altra part també Obres Públiques anuncia un important pla d'Ordenació i molts de milions de pessetes en joc. Falta després que els turistes segueixin venint a la zona de la qual ens ocupam, arribats de tots els confins del món. Que sí no...

FOMENT DE TURISME.

El Foment de Turisme de Mallorca ha editat un nou tipus de propaganda per a la Platja de Palma, S'Arenal i Ca'n Pastilla, fullet que està pensat en especial per a la Tercera Edat. Aquesta propaganda està encaminada a la promoció del turisme en la temporada baixa, com és ara l'hivern. Es destaca la temperatura benigna de què disfruta la zona en el temps hivernenc; cerquen també una millora d'imatge; es resalta la campanya "Un invierno en Mallorca", i que precisament aquest hivern inclourà la visita de turistes al mercat del divendres a Llucmajor, cada quinze dies, segons ens va dir el gerent de l'Associació d'Hotelers.

POLIESPORTIU.

Segons les darreres notícies, de bona font i de caràcter municipal, sabem que lo de posar fil a

l'agulla en el començament d'obres del futur Poliesportiu Municipal de S'Arenal és un fet. Dins breus setmanes es procedirà a aplanar els terrenys on s'han d'ubicar les esmentades instal·lacions esportives. Lo primer serà que es pugui practicar el futbol, recordem que S'Arenal té un equip de Preferent i sis més de futbol base. Dics passat, per altra part, visità amb caràcter oficial les instal·lacions del "Camp Roses", l'adjunt a la presidència del Consell Insular de Mallorca, Santiago Coll Llompart, això amb vistes a millorar els vestuaris i el terreny de joc, abans d'anar a "Son Verí Nou" lloc designat per construir-hi l'anomenat Poliesportiu Municipal. Juntament a Coll Llompart hi eren els tinentes de batles Joan Puigserver i Joan Perelló, i el president de l'U.D. Arenal, Rafel Gómez Hinojosa i altres persones

PREMI PROVINCIAL.

El matrimoni compost per Bonaventura Vicens de Ballester i Sebastià Ballester Mas, propietaris de pa i pastisseria a S'Arenal i que anys enera treballaven a Llucmajor, en el carrer del Monestir, acaben de guanyar els concursos provincials de pastisseria i d'elaboració de pa. Dos primers premis i un altre de caràcter extraordinari el

aconsegueixen premis importants. L'exposició d'aquestes obres de Pastisseria i fabricació del pa fou a la Sala Magna del Poble Espanyol, a Ciutat. Enhorabona.

ANTONI GALMES RIERA.

L'escriptor i folklorista Antoni Galmés Riera, arenaler d'adopció pels molts d'anys que fa que viu a la localitat turística, pregoner de les Fires de Llucmajor fa dos anys, fou distingit per la Comunitat Autònoma amb una placa de reconeixement de mèrits, entrega que feu el Conseller de Cultura, Francesc Gilet, en un acte popular festiu a Son Ferriol. El felicitem, per aquesta distinció prou merescuda.

Tomeu Sbert.

mateix dia, consoliden aquesta empresa com a model dins el seu ram, ja que no és la primera vegada que

Antoni Galmés rebent el premi, de mans del Conseller Francesc Gilet.

**MATERIALS DE
CONSTRUCCIO
ANTONI VIDAL**

**AGENT "FIBROTUBO"
MATERIALS DE CONSTRUCCIO
SERVEI A DOMICILI**

Tel. 66 06 88

A l'hotel Delta del Puigderrós

Dones de tot el mon varen debatre les tecnologies reproductives

Amb l'assistència de 105 dones de l'Associació Estatal de Dones per a la Salut i de l'Organització Internacional Feminista FINRRAGE, es va celebrar la "Primera Conferència Feminista Europea sobre Tecnologies Reproductives i Ingenieria Genètica" a l'hotel Delta de la urbanització Ilucmajorera del Puigderrós, del dia 11 al 15 del passat més d'octubre.

En aquesta conferència es presentaren diferents treballs i experiments que s'havien efectuat amb dones a Brasil, Austràlia, Canadà, Estats Units, Anglaterra, Alemanya, etc. i també es varen debatre les conseqüències de la fecundació "in vitro". L'objectiu general de la conferència era l'intercanvi d'informació i l'anàlisi feminista del desenvolupament de les tècniques reproductives i de la ingenieria genètica.

A la Conferència hi assistiren dones de 27 països, de les quals caldria destacar Renate Duelli, coordinadora internacional feminista; Verena Stolcke, professora d'Antropologia de la Universitat de Barcelona; Ellonor Taboada, presidenta de l'Associació de Dones per a la Salut; Maria J. Varela, abogada; Gena Corea, periodista nord-americana; Paula Bradish, biòloga molecular alemanya i Farida Akhter de Bangladesh. Totes elles manifestaren que les dones no tenen el coneixement suficient quan s'inicien en la tecnologia "in vitro" i de moment ningú no en coneix els efectes secundaris, a curt o llarg termini, que produeix en el cos de la dona.

Manifestaren la necessitat de fer públics tots els perills que les dones descobreixen i que els científics solen ocultar, com pot ser el risc de mort de la mare, després d'haver gastat més de 300.000 pts. Els metges solen parlar dels èxits obtinguts però no dels fracassos, ni tampoc de les parelles que tornen a ca seva amb problemes psíquics.

EL BEBE-PROVETA.

El bebé-proveta és la tècnica de la fecundació "in vitro" i consisteix en ajuntar en un plat de vidre l'esperma masculí i l'òvul

femení per tal d'aconseguir l'embrió. L'embrió s'introdueix en el cos de la dona, però són molts els fracassos d'aquesta tècnica. A Estats Units, el percentatge d'èxit actual no és superior al 6 per cent.

També es desenrotllen noves tècniques per seleccionar el sexe d'un fetus abans de la concepció, separant els espermies portadors de cromosomes "x", "y".

Ellonor Taboada va ressaltar la necessitat que les dones participin en el disseny de futur que la ciència genètica ha iniciat. Aquests canvis són molt accelerats i la societat no n'és conscient. Es va referir també a l'estudi sobre la fecundació "in vitro" i la inseminació artificial presentat al Congrés dels Diputats l'abril passat, l'estudi del qual va ser elaborat per una comissió de 36 experts i només 2 eren dones. Això és clarament improcedent des del moviment feminista, ja que som les dones els subjectes exclusius d'aquests experiments.

HAN MORT TRES DONES AMB L'EXPERIMENT.

A l'Estat Espanyol hi ha hagut tres víctimes, —la darrera va ser una dona de Sevilla—. Per això mateix és evident el perill d'aquestes fecundacions, encara que només ens parlen dels

èxits tecnològics i no dels greus problemes psicològics del 90 per cent de dones sotmeses a aquests tractaments i que han tornar a ca seva amb greus problemes psicològics i de relació amb la seva parella.

La biòloga molecular alemanya, assessora del grup ecologista "verd", Paula Bradish, va parlar sobre la manipulació genètica i reproductiva per controlar la qualitat de l'embrió, per intentar de produir éssers humans millors.

Verena Stolcke va assenyalar el plantejament irònic de la reproducció artificial, ja que a Occident s'inverteixen milions de dòlars per crear noves fórmules reproductives, mentre que en el Tercer Món s'experimenta amb l'esterilització i amb això es redueixen les races de color en benefici del poder blanc.

Gena Corea, autora del llibre "La madre máquina" va explicar que a Austràlia ja hi ha parelles que van als equips científics per tal de sotmetre's a experiments perquè no estan satisfets amb la pròpia intel·ligència o amb el seu aspecte físic.

LES CONCLUSIONS.

La Conferència es va clausurar amb una taula rodona pública a la Sala Mozart de l'Auditori, amb la participació de Renate Duelli, coordinadora internacional de FINRRAGE; Marsden Wagner, president de l'Àrea de Maternitat de

l'Organització Mundial de la Salut (OMS); Marcelo Palacios, president de la Comissió Parlamentària per a l'estudi de la Fecundació "in vitro" (FIV) i la Inseminació artificial; Ellonor Taboada, presidenta de l'Associació de Dones per a la Salut; Victòria Abril, del Centre de Planificació Familiar de Madrid; Sagraio Mateo, de Ministeri de Sanitat; Sixto Pereda, doctor de l'Àrea de Maternitat de la clínica madrilenya La Paz i la moderadora Maria J. Varela, advocada.

Com a conclusió, les participants reclamaren una moratòria en la investigació i aplicació de la ingenieria reproductiva i genètica. Aquesta resolució fou aprovada per la totalitat de les delegacions de la xarxa feminista internacional, perquè aquestes tecnologies es basen en la idea que la vida humana ha de ser controlada com matèria prima en la producció d'éssers humans.

Es va manifestar una oposició a l'apropiació del cos de la dona per a fins patriarcal de lucre industrial, de control de població o d'experimentació mèdica. I per altra banda es va constatar que amb les mancances de la sanitat espanyola quant a prevenció i atenció primària, la introducció de noves tècniques costoses és incongruent.

Coloma Julià.

Aprovat el Pla parcial de la Urbanització de Son Verí Nou

UNIRA S'ARENAL I CALA BLAVA.

Amb l'aprovació per part del Govern Balear del pla parcial de Son Verí Nou, la promotora Profesa Barna. I, S.A. ha superat la primera i més important de les dues passes necessàries per a poder començar les obres d'una nova urbanització al llarg de la costa entre Son Verí i Cala Blava, i que en algunes zones preveu una alçària màxima dels edificis equivalent a una planta baixa i tres pisos.

INFORMES FAVORABLES.

El passat devuit de Juliol, la Conselleria d'Obres Públiques i Ordenació del Territori del Govern Balear va aprovar el pla parcial de la futura urbanització de Son Verí Nou, que ja havia estat aprovat provisionalment pel ple extraordinari del 30 de juny de l'Ajuntament de Lluçmajor. Aquest ple també acceptà els compromisos del promotor de la urbanització Profesa Barna I, S.A., amb el nostre Ajuntament. Per tal de poder començar les obres, la urbanitzadora ja només necessita l'aprovació del projecte d'urba-

nització per part de l'Ajuntament en un proper ple.

Abans de la seva aprovació per part del Govern Balear, el pla parcial de Son Verí Nou havia obtingut tots els informes favorables necessaris. De tipus militar a Capitania, de la direcció General d'Obres Públiques, els de la Conselleria de Vies i Obres així com els de Comerç i Indústria.

EL PLA PARCIAL I EL PROJECTE D'URBANITZACIO.

El Pla parcial, ja aprovat, explica, a grans trets, com serà la urbanització, quina superfície ocuparà i quina serà la seva ubicació. Explicta el total del sòl urbanitzable, el nombre d'altures màximes permeses a les distintes zones de la urbanització, els percentatges d'edificabilitat, el nombre, extensió i ubicació de les zones verdes, els carrers, sortides i altres vies i la distribució sobre el mapa d'aquests i altres factors.

D'altra banda el projecte d'urbanització, darrera passa de la urbanitzadora per aconseguir el vist i plau definitiu per a l'inici de les obres d'urbanització, i que previsiblement aprovà el nostre ajuntament, precisa tota una sèrie de detalls

infraestructurals i d'execució, enllumenat públic, asfaltat, clavegueram, voravies, etc.

US DEL SOL.

El total del sol urbanitzable previst pel pla parcial de Son Verí Nou és de 496.885 m²., al llarg de la costa entre S'Arenal i Cala Mosques, les actuals urbanitzacions de Son Verí i Cala Blava quedaran així unides per una línia contínua d'edificacions.

Del total del 496.885 m². del sòl urbanitzable, 254.944 m². seran cedits a l'ús públic, tant per a vials, passos de vianants, zones verdes i espais lliures, zones esportives públiques, equipaments escolars, etc. Els 241.940 m². restants seran per a aprofitament privat. D'aquests, 185.801 m². seran la superfície cedida a l'ús de solar, mentre que la resta serà dedicada a usos comercials, esportius, socials-sanitaris, administratius o altres serveis de tipus privat.

EDIFICABILITAT I ALTURES.

Pel que fa a les altures i als percentatges d'edificabilitat varien segons les nou zones en que és dividida la

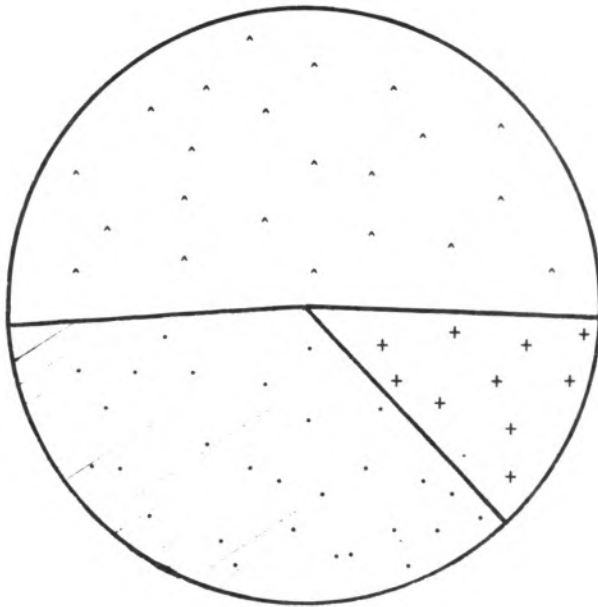
urbanització.

A la zona residencial extensiva baixa es podran construir 0,4 m². de sòtil per m². de solar i l'altura màxima permesa serà de planta baixa i un pis. Això és, per cada 1.000 m². de solar podran edificar-se 400 m². de sòtil, sempre que la casa només tenguí planta baixa. Si l'edifici té un pis es sumaran les superfícies d'ambdós sòtils, és a dir, a un solar de 1.000 m². podran construir-hi una planta i un pis de 200 m². cada un.

El percentatge d'edificabilitat a la zona turística-residencial hotelera mitja és de 0,9 m². de sòtil per un m². de solar i les altures màximes permeses són de planta baixa i tres pisos. Per tant a aquesta zona es podran construir plantes baixes que ocupin un 90 o/o del solar, superfície que anirà minvant a mesura que es superposin i vagin encapsatant-se els pisos fins arribar a un màxim de tres amb una edificabilitat del 22,5 o/o.

L'edificabilitat a la zona residencial extensiva mitja és de 0,5 m². de sòtil per m². de solar amb una altura màxima permesa de planta baixa i un pis; per tant construint el màxim d'altura, el percentatge

Total sòl urbanitzable.

- Zona d'ús públic
- Zona aprofitament privat
- ús de solar
- ús comercial, deportiu, social

d'edificabilitat és del 25 o/o.

PROP DE LA MAR.

La urbanització de Son Verí Nou s'estén a una mitjana de 70 metres de la línia de costa des de l'actual Son Verí fins al Carrer Recalde de Cala Blava. La zona turístico-residencial hotelera mitjana, que com podem recordar, permet edificar fins a tres altures, s'estén en una ample espai situat als dos extrems de la futura urbanització, és a dir, just al costat de les ja existents de Son Verí i Cala Blava i a primera línia de construcció des de la costa. Les altres zones amb una edificabilitat més baixa pel que fa a les altures estan situades a la part central i posterior de la nova zona urbanitzable.

Aquesta urbanització té entrada pels carrers de Joan Alcover, Colom i Fra Junípero Serra de Son Verí i pel carrer Recalde de Cala Blava. Té, a més, a la part posterior un accés a la re-

novada carretera general, perllongació de l'autopista Ciutat-S'Arenal.

L'IMPACTE.

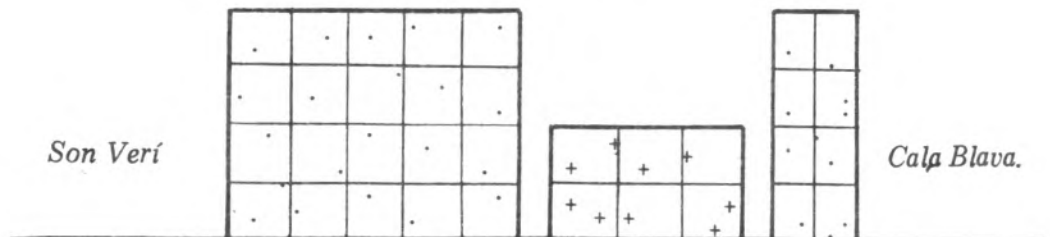
Ignoram si a l'hora d'aprovar el Pla Parcial de la futura urbanització s'ha avaluat el possible valor de la zona així com l'impacte que produirà aquesta nova alteració del litoral llucmajorer entre el que resta de Cala Mosques i el que queda de l'antic Caló de Sant Antoni, avui Playa-Beach-Strand després de l'ampliació del Club Nàutic. Per la nostra

part assenyalam l'estret marge entre la mar i les primeres cases i la pressió sobre el litoral de l'ampia massa de la urbanització, un litoral prou expollat en la seva riquesa piscícola per l'acció indiscriminada de molts escopeters pneumàtics incontrolats. També s'ha de remarcar l'impacte visual que produiran en la línia de costa hotels de tres pi-

sos a primera línia i tan a prop de la mar; això en una de les poques clapes de verd que queden entre Magalluf i Es Trenc. I si afegim el baix nivell d'aprofitament de les urbanitzacions llucmajoreres, autèntiques tuddes de territori, no ens serà gaire difícil començar a preocupar-nos davant el futur de la zona. Tampoc sabem que en diuen els residents a Son Verí de la construcció d'edificis de tres pisos a veïnat dels seus xallets ni de la possible devaluació de la urbanització ja existent per mor de l'alteració del seu entorn més immediat. I per acabar pensau si us ferà molta de gràcia passejar-vos per la ja destruïda platja de S'Arenal i en mirar cap el Pinar de Son Verí començar a veure sortir hotels de tres pisos. O pot ser us agradi molt anar a capbussar-vos de Sa Cova Verda —si podeu— i fer-ho amb excavadores a darrera.

Antoni Llompart Suau
Sebastià Rubí Tomàs.

Potencial línia de Costa

Cal destacar la desproporcionalitat a l'esquema entre les altures i la línia de Costa.

- ++ Zona residencial extensiva mitjana
- .. Zona turístico-residencial hotelera mitjana

Cristaleria Llucmajor

Envidrat d'obres - Miralls - Vidres de Color - Decorats - Vidres en general

Ronda Migjorn, 105 - Teléf. 66 14 93 - LLUCMAJOR (Mallorca)

Entitats de Lluçmajor:

La Banda de Musica

La música ens influeix en l'estat d'ànim perquè és la millor intèrpret del món emocional i és per això que s'accentua l'aire festiu que veim passar la Banda, ben falguera, un dia de qualsevol festa, o s'accentua l'aire nostàlgic quan passa pausadament a les processons de Setmana Santa i ens imposa tristor i silenci.

La Banda de Música llucmajorera, cada vegada més dinàmica, ens deixa una olor de "cosa viva" perquè subsisteix en constant renovació. Nins i nines de l'Escola de Música s'incorporen a la Banda per enriquir-la o per suplir les absències d'altres músics que per un motiu justificat es veuen obligats de deixar-la.

Els 45 músics de diferents edats, entre 12 i 70 anys, s'esforcen tot l'any i és per això que aconsegueixen emocionar-nos amb la màgia de les seves notes i del seu art que és d'agrair.

LA HISTORIA DE LA BANDA.

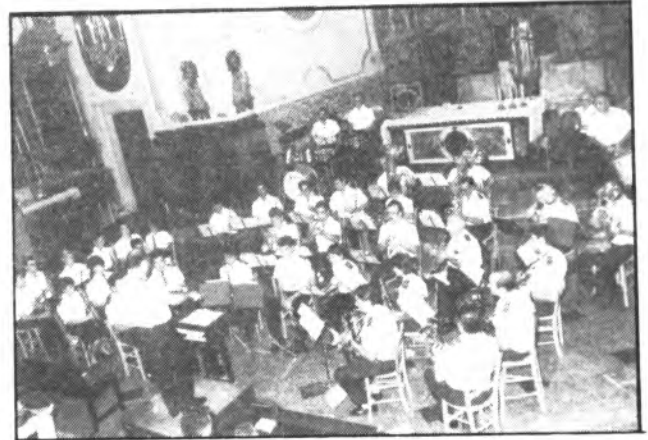
Diuen els entesos que la Banda de Lluçmajor té prop de 100 anys d'existència, però allò que més recorden és la presència de quatre bandes cap allà els anys 20. Hi havia quatre directors: Mestre Damià Font a) Peixet que dirigia els liberals; Mestre Miquel Tomàs a) Calons, dels mauristes, Mestre Antoni Jordi a) Cotó, dels conservadors i Mestre "Caranyo", dels socialistes.

L'any 1.930 el batle Bartomeu Contestí va aconseguir que les tres primeres bandes s'unissin i formassin "La Banda de Lluçmajor" amb 60 músics

i amb la direcció successiva de cada un dels directors, a força de torns de tres mesos cada un. La Banda socialista no va voler participar a aquesta unificació.

El 1931, amb la II República el director va ser n'Antoni Sastre, germà del batle republicà Bartomeu Sastre a) Llopis i s'incorporaren músics republicans, però Mestre Damià Font no va estar d'acord amb la Banda de la República i molts se n'anaren amb ell per continuar amb la seva pròpia banda, que no era l'oficial però així i tot va actuar a la inauguració del camp de futbol de Sant Francesc.

Quan va estallar el Moviment la Banda Municipal

Concert al Convent de St. Francesc per la Banda de Música, dirigida per Dn. Vicenç Castellanos. Fires de 1986.

va continuar amb Mestre Damià, va desfilat per tota Mallorca i els músics anaven vestits de falangistes, perquè llavors era l'uniforme, la Banda havia quedat militaritzada...

Passaren els anys i el 1953 els músics varen tenir el primer uniforme, en temps del batle Josep Salvà a) Dentista Flauta, el qual va voler que la Banda lluis un uniforme per anar a les Falles de València, encara que a darrera hora no hi anaren.

Dvers l'any 1958 Mestre Damià fou substituït per Pere A. Jaume, el qual va dirigir fins el 1970.

Aquests anys hi va haver baixes i només quedaren set o vuit músics. L'Ajuntament va haver

d'anar a l'Ofici de Cap d'Any sense la Banda, cosa que no va agradar al batle Andreu Martín i després va aconseguir que pels Reis i Setmana Santa hi hagués música, a força d'anar a cercar músics d'altres pobles i alguns que tocaven a les orquestres.

A Pere A. Jaume el va succeir en Julià Jordi a) Cotó i després Mestre Joan Sociés de Montuiri. Tots tenien intenció d'aixecar la Banda i això va ser possible sobretot amb Don Vicenç Castellanos, un valencià de Benisanó, el director actual.

ELS LOCALS
D'ASSAIG.

Mestre Guillem Tomàs

Concert a plaça, amb la Banda de Música i un coro, dirigits per Antoni Sastre a) Llopis el primer de maig de 1.933.

"la Caixa"

CAIXA
DE
PENSIONES

a) Collet, un dels elements de més edat de la Banda, i per tant un dels qui més han assajat, diu que el primer lloc d'assaig on ell va assistir va ser el "Salon", local destinat a la música i al ball; després assajaven al local de la República a plaça, on més tard va estar ubicat el bar "Negresco".

Quan va estallar el Moviment, amb Mestre Damià assajaven al cafè de Ca'n Moi, després a un altre cafè de plaça (Ca'n Flores) actual local de "Mare Nostrum" i després el Sindicat Vertical (antiga Cooperativa) al C. Sant Joan, d'on hagueren de traslladar-se per amenaça de ruïna a la desapareguda "Granja", que també va acabar en ruïnes per la qual cosa la Banda i l'Escola de Música es varen instal·lar a l'antic

da també per Vicenç Castellanos.

Els músics es reuneixen tots els dijous, és el dia d'assaig amb el director. L'afició dels músics (com totes les aficions) és sacrificada i per això cada músic té una subvenció simbòlica trimestralment per part de l'Ajuntament.

Tant la Banda com l'Escola estan subvencionades per l'Ajuntament. També reben una subvenció anual del Consell Insular quan es fa la Trobada de Bandes a diferents pobles. Aquesta subvenció és la mateixa per a cada Banda i només va destinada a la compra d'instruments per a l'Escola.

L'executiva està formada per un president, en Tòfol Barros, un secretari, n'Antoni Monserrat i un tresorer, Mestre Guillem Tomàs, els quals m'han apor-

na les subvencions necessàries a l'Ajuntament, al regidor Bernat Tomàs, responsable de la Banda Municipal. Mestre Guillem toca una trompa i també ha tocat el cornetí, la trompeta, el fliscorn i el trombó.

També formen part de l'executiva sis vocals: en Jaume Tomàs, en Miquel Capellà, n'Esperança Mut, en Francesc Olliver, na Maria Cantallops i en Franc Mòjer.

LES ACTUACIONS.

La Banda actua a totes les festes: a la cavalcada dels Reis, a "Sa Ruø", a les processons de Setmana Santa i Pasqua, a la processó del Corpus, a les festes populars de S'Arenal i s'Estanyol i a les de Lluçmajor per Santa Càndida i Fires. A més de tots aquests passacarrers es realitzen concerts a l'església de Sant Miquel i al convent de Sant Francesc, llocs molt aptes acústicament i aquests concerts solen organitzar-se per les Fires o Nadal, amb una assistència de gent considerable, però diuen els músics que sempre és el mateix públic.

La Banda interpreta música clàssica però també música espanyola com és la sarsuela i darrerament música d'òpera americana o l'arreglament dels Beatles.

L'any passat varen estrenar un pasdoble anomenat "Himno de Benasno", l'autor del qual és Ricard Gassent Castellanos, cosí del director, i a l'estrena foren acompanyats per les veus joves de l'Orfeó que dirigeix en Miquel Janer. El mateix autor posteriorment ha compost un pasdoble "A Lluçmajor" i va ser estrenat el passat octubre per les Fires.

La Banda Lluçmajorera cada any participa a la trobada de Bandes de Música de diferents pobles i l'any passat, a més, 25 músics anaren a les Falles de València, per mediació de don Vicenç, i allà entre d'altres tocaren una peça del músic Joan Xamena "El desfile azul" desconeguda i valorada pels valencians.

Els músics estan molt units i sempre que hi ha concerts són +s perso-

nalment tots els qui havien format part altre temps de la Banda. També és símbol d'unió el fet de morir-se algun músic, perquè llavors acudeix tota la Banda per acompanyar el mort, de vegades amb música.

Per Santa Cecília, la patrona, es reuneixen en un dinar de companyonia i enguany faran un homenatge a tots els músics que venen de fora poble: dos campaners, un porrenc i dos nins de Palma. Fa tres o quatre anys l'Ajuntament ja va fer un homenatge als dos músics de més edat: Tomeu Mut i Bernat Salvà.

ELS INSTRUMENTS.

L'instrument clàssic que usen totes les bandes és el que hi ha aquí, per ordre de partitura: flautins, flautes, oboès, requints, clarinets saxofons, trompes, trompetes, trombons, bom-

En Tòfol Barros i Mestre Guillem Tomàs amb alguns alumnes de l'Escola de Música.

Salon i ara provisionalment a Ca'n Gaspar, perquè el Salon s'ha de reformar.

LA BANDA I L'ESCOLA ACTUALS.

La Banda de Música està formada per 45 persones (hi ha 10 nines i al·lotes que s'han incorporat fa pocs anys). Els músics de més edat tenen 70 anys i són en Tomeu Mut a) Verines i en Bernat Salvà, i la més jove és n'Andrea Puig i té 12 anys.

Els elements joves surten de l'Escola de Música. Cada any entren una dotzena d'alumnes i algun d'ells formarà part de la Banda. Les darreres que hi han anat són dues al·lotes procedents de l'Escola de Música de S'Arenal, dirigi-

tat molt amablement les dades d'aquest reportatge.

En Tòfol Barros és el president de la Banda i també el subdirector. Ell toca el bombardí però moltes vegades ha de substituir el director, Don Vicenç Castellanos, perquè ell té plaça a la Banda Municipal de Palma i a vegades coincideixen les actuacions.

El secretari és n'Antoni Monserrat a) Rumbo, ell cuida l'arxiu i deixa constància al llibre d'actes de les reunions i dels acords adoptats; reparteix les subvencions trimestrals a cada músic i duu el control dels uniformes. El seu instrument és la trompeta.

El tresorer és Mestre Guillem Tomàs a) Collet, és el que s'encarrega de la comptabilitat i dema-

bardins, baixos i tota la percussió (bombo, plats i caixa).

També hi ha elements usats a alguns concerts: timbals, xilofons, campanes, triangles.

La Banda no té ni utilitza fagots, fliscorns ni corns anglesos.

L'instrument més valuós és el baix i val un millió de pessetes, el més econòmic és el flautinet i val unes 30.000 pts, entremig hi hauria el saxofon que en val unes 300.000.

En definitiva es tracta d'una Banda dinàmica, sempre oberta a nous camins i a noves gents, amb l'aspiració de poder tenir un espai concret seu, on pugui ordenar i guardar el seu arxiu i no haver d'anar més d'ambulants.

Coloma Jullà.

SUCA-MULLA

BONA EXPOSICIO DE BESTIAR OVI.

Formant part del programa dels actes de les Fires d'enguany, i com ja venia essent costum des de fa molts d'anys, hi va haver el concurs-exposició provincial de bestiar de llana, sota l'organització de l'Ajuntament de Llucmajor i el patrocini del propi Ajuntament i la Comunitat Autònoma i amb la col·laboració de forma especial de la Càmera Agrària Local, la Caixa de Pensions, la Caixa d'Estalvis i altres entitats oficials locals i provincials.

Molts han estat els que han coincidit que en quantitat de material agrícola i exposicions de bestiar la Darrera Fira ha estat un èxit.

Tal vegada, més pels pagesos participants, el que cridava més l'atenció era el concurs de bestiar ovi, no pels premis, perquè una copa qui més qui manco la té, sinó per tenir l'honor de poder dir enguany ha guanyat. De totes maneres l'exposició del bestiar ovi, enguany, la podem qualificar de bastant bona degut al gran nombre de corrals que hi varen participar, fins i tot n'hi havia de Lloret, Inca, Sancelles, Manacor, Petra, i a més el que fou important va ser que la qualitat del bestiar, en general, va ésser bastant bona.

Els guanyadors dels distints premis foren els següents:

-En la raça Romanoff, en sementals, guanyaren les germanes Noguera Gelabert (Cala Pi), seguides de Guillem Llabrés (Son

Mulet)

-En la raça Berrichon, també en sementals, obtingué el primer premi en Joan Artigues (Son n'Eixida).

-En la raça "Churra" i sementals guanyava n'Antònia Salvà (Ca'n Montes)

-Raça Soriana, bestiar jove, va quedar en primer lloc en Guillem Noguera (Rafal Nou)

-En raça Ille de France, bestiar adult, fou el guanyador en Miquel Verd (Sa Teulera), seguit de Carles Núñez (Es Rafalet) i Joan Torrandell (Son Perras, Inca). I en bestiar jove guanyà Joan Antoni Torrandell que també obtingué el primer premi en sementals.

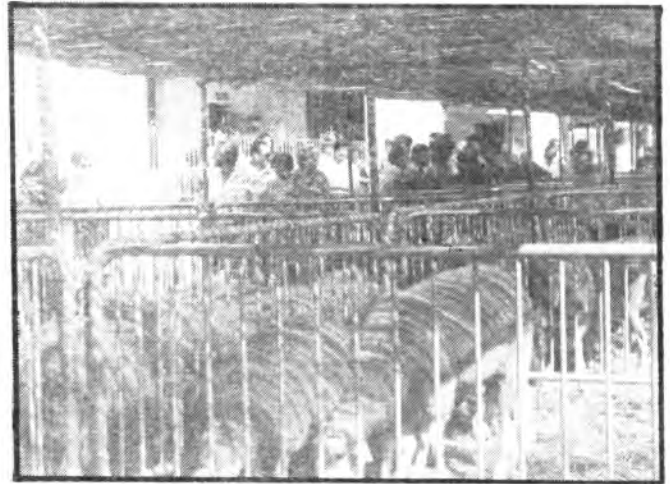
-En raça Mallorquina Blanca, bestiar jove, guanyà Bernat Contestí (Ca n'Amorós) seguit de Sebastià Mestre (Sa Cabaneta) i Sebastià Sampol (Cugulutx). I en bestiar adult el primer premi fou per Antoni Sureda (es Fangar) seguit de Bernat Contestí (Ca n'Amorós). I en sementals va tornar triomfar en Bernat Contestí conseguint el primer i el tercer lloc quedant en segona posició Sebastià Mestre (Sa Cabaneta).

-En raça Mallorquina Pigmentada, bestiar jove, guanyà Monserrat Sitjar (Aubanyeta), seguida de Francisca Catany (Cugulutx). I en bestiar adult conseguí el primer i tercer lloc Francisca Catany (Cugulutx) i en segon lloc quedà en Monserrat Sitjar (Aubanyeta). En sementals, primer Clement Noguera (Llucamet) i segona Francisca Catany (Cugulutx).

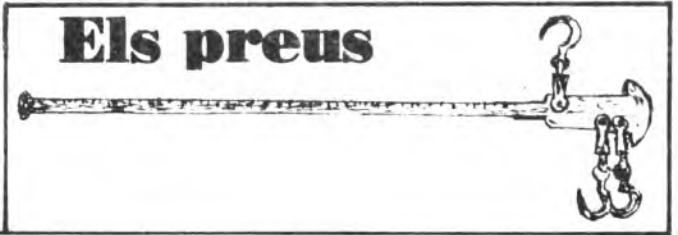
-En la raça Manxega,

bestiar adult, primer Barceló Internacional (So n'Hereu), segon Baltasar Rigo (Ca'n Mojer) i tercer Margalida Puig (Cugulutx); mentre que en bestiar jove també guanyava Barceló Internacional (So n'Hereu) i en sementals primer Clement Noguera (Llucamet) seguit de Barceló Internacional i Miquel Mas (Son Marió). Premi especial.

El pròxim any les Germanes Noguera Gelabert (Cala Pi) i Bernat Contestí (Ca n'Amorós) rebran un premi especial que concedeix l'Ajuntament de Llucmajor consistent en la reproducció d'una estàtua del rei Jaume III com a conseqüència d'haver guanyat el primer premi en una raça determinada tres anys seguits o cinc alterns.

Els preus

Encara que hi hagi hagut una bona anyada d'ametles i garroves pel pagès, no diuen el mateix els marcadors que es queixen de la qualitat de l'ametla. Una qualitat que s'esperaven que seria molt millor.

Els distints preus no han seguit aquest mes camins iguals, mentre que el preu de l'ametla i la garrova ha baixat, els de la ramaderia s'han aguantat poc més o manco els mateixos del mes passat.

El preu de les ametles ha seguit baixant fins a les 580 pts. el quilo de bessó, degut a la gran saturació d'ametles que hi ha als magatzems mallorquins i que encara no s'han pogudes enviar a fora.

Les garroves també han baixat un duro per quilo, de les 35 del mes passat han passat a 30 pts. el quilo, això es deu a les seguides

pluges a les que s'ha vista sotmesa la nostra foravilla; fent que tal i com es preveia, el preu és pràcticament la meitat del de l'any passat; també el garroví va molt més barat que a la passada temporada, enguany es paga a 250 pts. el quilo, xifra que no es pot comprar amb les 570 de l'any passat.

En quant als animals els preus s'han mantingut poc més o manco igual; les porcelletes van de 300 a 340 pts. el quilo; els bous van damunt les 500 pts. el quilo; el preu de les truges es manté en vers les 100 pts. el quilo; els xots han baixat bastant, situant-se entre les 250 i les 330 pts. el quilo, això són els xots petits, perquè els grossos van molt més barats degut a que n'han duits de la península pel motiu que els de la península surten més barats

que els nostres. Els porcs grassos de particular van damunt les 220 pts. el quilo.

PROHIBIT COMERCIALITZAR I CAÇAR TORDS.

El consell de govern de la Comunitat Autònoma prohibí en un principi la comercialització de tords i recomençant a la població que s'abstingués de menjar-ne. Aquesta decisió es va deure a les anàlisis efectuades a una vintena de tords que la Conselleria d'Agricultura havia enviat al laboratori de Majadahonda, i l'alarma va estar en que una d'aques-

tes aus havia donat la xifra de nou-cents berkerellos, per quilo, xifra bastant superior al màxim de sis-cents berkerellos autoritzats per les autoritats sanitàries de la Comunitat Econòmica Europea.

No solament s'havia prohibit la comercialització del tord sinó que era de totes les aus migratòries com són les cegues, els tudons, etc...

Però no només es quedà tot en la prohibició de comercialitzar aus migratòries, sinó que el cap d'un parell de dies més i també degut als successius anàlisis que s'anaven fent a aus capturades i amb uns resultats realment alts i fins i tot que n'hi hagués que passaren els mil berkerellos va fer que s'estudiàs ràpidament la possibilitat de prohibir una de les més tradicionals caces. I de fet, i realment lògic, el govern de la comunitat Autònoma tenint en compte els resultats dels anàlisis i les greus conseqüències que podrien dur la consumició d'aus greument afectades per la radioactivitat va inclinar-se per prohibir la caça del tord i altres aus migratòries.

Els rumors i les polèmiques que s'alçaren amb l'explosió de la central nuclear soviètica de Xernobyl ha acabat amb la posterior confirmació oficial que el desastre de Xernobyl ens ha afectat directament a l'interrompre una de les més tradicions i estimades especialitats de la cuina mallor-

quina, ja que els tords juntament amb les altres aus migratòries com les cegues, els tudons, ara prohibits, vénen a Mallorca per passar l'hivern enfora del fred nòrdic i quan la seva arribada sempre ha estat esperada amb ansietat pel gran nombre de caçadors mallorquins pel que suposa un notable complement de les peces cinegètiques nostres com són les perdius i els conills.

Tal vegada aquesta prohibició hagi arribat un poc tard perquè durant quasi dues setmanes s'han produïdes les entrades massives dels tords, coincidint amb la lluna plena, i tal vegada molts han estat els caçadors que per falta d'informació han sortit a caçar aquestes apreciades aus i a lo millor més d'un ha consumit les peces capturades confiant en què no se deia pràcticament res i les aus no tenien cap perill pels consumidors.

Però s'ha de dir que la cosa encara pot canviar, perquè els armers (Benito i companyia) han posat el crit al cel amb aquesta prohibició perquè han vist que si es produeix poden deixar de guanyar un parell de cents de milions de pessetes, concretament un diari ciutadà deia set-cents, i per tant per veure si es pot evitar haver de deixar de guanyar aquesta suculent xifra volen que algun laboratori els analitzi algunes aus agafades per veure si els resultats es poden comparar amb els de la Comunitat Autònoma.

L'Anyada

Amb una rialla d'orella a orella hem trobat els pagesos quan els hem xerrat de com els anirà enguany, si no es desbarata el temps, l'anyada.

Tots han coincidit amb el mateix a l'hora de qualificat positives totes aquestes brusques, perquè enguany entre els dos primers mesos de l'any agrícola ja han plogut més de cent-cinquanta litres per metres quadrat, concretament el mes de setembre ploqué 61 litres i el mes d'octubre 96,7 li-

tres.

A més aquestes algües han estat molt bones per començar a sembrar les faves primerenques o per fer un bon guaret (goret) aprofitant la bona saó que hi ha en aquests moments.

També una altra cosa positiva és que pareix ser que la malaltia que darrerament venen sofrint els conills per enguany s'ha acabada.

En el que de moment s'està un poc dubtós és en l'anyada d'esclata-sangs, on tothom hi diu la seva i ningú diu lo mateix, però esperam que ben prest en poguem veure per Lluçmajor perquè per la Serra Tramuntana ja n'hi han que n'han agafat un bon paner.

SE SEGUEIX ROBANT.

Aquest mes i com ja ve essent costum des de fa un parell d'anys se segueix robant per foravila i per dins el poble, una vegada més i una altra manco. Aquest mes hi ha hagut pocs robatoris però bons, a Son Cortera un bon dilluns a vespre robaren devers 10 sacs d'ametles pelades, que no pareix res i són un bon grapat de duros; a ca S'Hereu carregaren un porc de 100 quilos, i qualcú podrà fer matances sense haver de comprar el porc; a Son Noguera assaltaren un colomer i se'n dugueren un bon grapat de coloms, i a Son Gracies, i per segona vegada en pocs mesos, entraren a un parell de cases, però com que la primera vegada varen fer net aquesta vegada no hi trobaren res.

El que les autoritats a qui pertany el tema haurien de fer és intensificar la vigilància i més ara que s'acosten les festes de Nadal i Cap d'any perquè no hagi de passar el mateix que ha passat altres anys, que molts foren els pagesos que un dematí quan anaren a la finca trobaren que ja havien pagat la contribució especial, cosa que fa gens de gràcia a ningú.

VORERES I CAMINS.

Ha arribat a les nostres orelles, una broma que si se

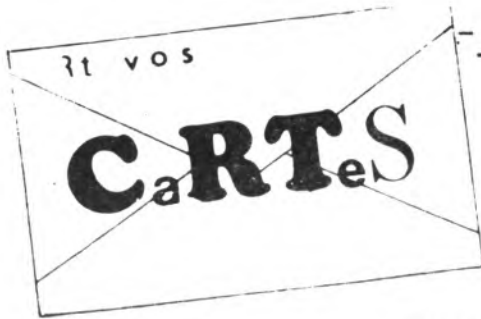
fes realtat ens deixaria a tots noltros amb un pam de nas i que l'Ajuntament no sabem com li cauria dita broma.

El que passa és que hi ha certs foravilers que l'altre dia parlaven de comprar-se un helicòpter per poder anar a la seva finca degut a la gran quantitat de brutor que hi ha a les voreres de camins, i que a segons quins llocs just-just hi passa un cotxe. Brutor que ve ocasionada pel gran nombre de romaguers, ullastres, cugula i altres males herbes que hi ha arreu de tots els camins de foravila i que sense tirar-hi llacor se fan molt bones perquè a qui li toca fer les voreres netes no les hi fa i ja ens podem fer la idea a qui li pertany la netja d'aquesta brutor.

Però no només se perd per les voreres, sinó que l'estat dels camins en sí és fatal, degut a la gran quantitat de clots, arrels que surten, i pedres per mig del camí, i que tot això junt pareix que en lloc d'anar a la finca fas un "rallye" i a tot això si li afegim un poc d'aigua resulta que per anar a la finca serà ben ver que haurem de menester un helicòpter.

I encara per afegir al banyat, els quatre camins de foravila asfaltats que hi ha no se conserven del millor i es pot veure com l'asfaltat de cada dia és més magre i surten nous clots.

De totes maneres lo principal que s'ha d'evitar és només fer segons quins camins nets ja que això pot llevar del cap a bastantes persones el pensar si en certs camins, darrera de tot, hi ha algun interès particular per tenir bon anar a la seva finca peus plans. I tenint la facilitat que hi ha avui en dia per fer voreres netes i anar a posar en condicions als camins amb tota la maquinària que existeix no hauria de ser un inconvenient al nostre Ajuntament per començar a posar-s'hi de bon de veres, i que amb alguna possible subvenció, a lo millor, tot es podria resoldre i d'aquí poc temps poder circular pels camins de foravila un tant millor.

*Devers Son Gall, companyeros
de merda no pots passar.
S'Ajuntament dorm i ronca
i no ho pensa adobar.*

*Els veïnats de per allà
tothom està indignat
si hi arrevolcaven es batle
prest estaria arreglat.*

*Moltes promeses se feren
que s'havia d'arreglar
però sa merda perdura
i a peu ningú pot passar.*

*Com que no tenen vergonya
no es poden empegueir
per moltes coses que diguis
segueixen es seu camí.*

*Sempre han comandat ses dretes
i sempre han fet lo mateix,
és hora que es poble pensi
i miri qui convé més.*

Llorenç Pons.

S'ARENAL DE MALLORCA, 15 D'OCTUBRE DE 1986

EDITORIAL

Les contradiccions del PSOE

A la sessió plenaria de l'ajuntament de Lluçmajor del dimarts dia 30 de setembre, se va du al plenari l'aprovació de les noves tarifes de serveis d'aigües. Un aigment d'u vuitanta per cent fins a deu metres cúbics, passats els quals l'augment seria del vint-i cinc per cent. Una manera de penalitzar al consumidor que deixa els grifos oberts, que té les instal·lacions que vessen aigua tot el dia i tota la nit o que ompl la piscina d'aigua neta cada setmana, o que rega una quantitat excessiva de gespa.

L'aigua és un be escàs, un producte que si en treim massa, se salinitza i només serveix per fe net el vater. L'aigua no se pot tudar, i el qui la tuda cal que sia penalitzat. Per penalitzar la gent, pareix que el metode més adient a la nostra societat capitalista, és el dels diners.

Pensem que aquest és el pensament progressista de l'agent d'esquerres. El qui gasta massa, que pagui molt, el qui gasta allò que és correpte i necessari, que pagui unes tarifes més bai-

xes. No ho veu així en Tomàs, portaveu socialista a l'ajuntament de Lluçmajor, que se va oposar a aquesta puja del vint-i-cinc per cent dels metres cúbics que sobrepassin els deu. I aquí cal preguntar-se. Qui és que defensa una política progressista i d'esquerres a l'ajuntament de Lluçmajor?

Noltros diríem que els grups de dretes que defensen unes tarifes baixes pels humils que gasten poc i unes més altres pels poderosos que no miren prim. L'esquerre llucmajorera en canvi, vol unes tarifes iguals per tothom, defensant d'aquesta manera als poderosos.

Darrerament, se parla de que els socialistes ja són de dretes. Casos com el que avui ens ocupa, donen la raó als que així pensen. A les properes eleccions municipals, caldrà posar qualque regidor d'esquerres a l'ajuntament de Lluçmajor. Qualcú que defensi els interessos dels més pobres. Caldrà que hi hagi candidatures del PSM i del PCIB, i caldrà que la gent les voti. En benefici d'aquest municipi.

ELECTRICA
Calafat
CRISTOBAL CALAFAT JUAN

**DISTRIBUIDOR
EXCLUSIU
CORCHO**

electrodomésticos
corcho
EL CORAZON DE SU COCINA

INSTAL·LACIONS ELECTRIQUES - SERVEI TECNIC
SISTEMES D'ALARMA I SEGURETAT ANTI-ROBO
INSTAL·LACIONS D'ENERGIA SOLAR FOTOVOLTAICA
ELECTRODOMESTICS TV - HIFI
ARTICLES DE REGAL
OBJECTES DE NOCES
LLISTES DE NOCES

Xerrades de cafè

-Que tal ses Fires?
-Com sempre, més o manco.

-Jo diria, com diuen es polítics, que un poc manco, ja que es temps, insegur, va restar molta gent a sa Darrera Fira.

-Sentires es pregó?

-Sí

-I què trobares?

-Que, com esperava, Damià Contestí sobre aquest tema de sa noblesa, no hi ha qui li empati ses vases.

-Però, lo que jo pens, és que es temes d'es pregons haurien de tenir un sentit més pràctic. Ja està bé de folklorismes i romanços antics.

-Iddò, de què parlaries, tu, en es Pregó?

-Per exemple, sobre temes actuals, socio-econòmics, aplicats a sa problemàtica de Llucmajor.

-Tal vegada tens raó.

-Es clar que en tenc. Recordant ses poesies de Maria A. Salvà no sortirem de sa crisi socio-econòmica en que estam enfangats.

-A mi, però, aquesta crisi llucmajorera, em desconcerta, ja que cada dia veuen més cotxos, i nous de trinca.

-Sa gent, entre sa por que té a Hisenda i es poc

interès que fan es bancs, els gasta així com pot, per sa seva comoditat.

-Però n'han de tenir...

-N'hi ha que encara en tenen molts de doblers.

-Jo lo que veig és que de cada dia hi ha més cases tancades i veies.

-Sa majoria són veies, per la qual cosa, entre esbucar-les i fer-les noves, costa una milionada.

-Per això en compren poques.

-Ara, on hi havia sa fàbrica de Ca'n Company, s'Ajuntament l'ha comprat per construir-hi un nou centre sanitari.

-Sí, diuen que han pagat, o han de pagar, devuit milions.

-Una milionada! Un particular l'hauria comprada per sa meitat.

-Són ets avantatges de ses compres oficials.

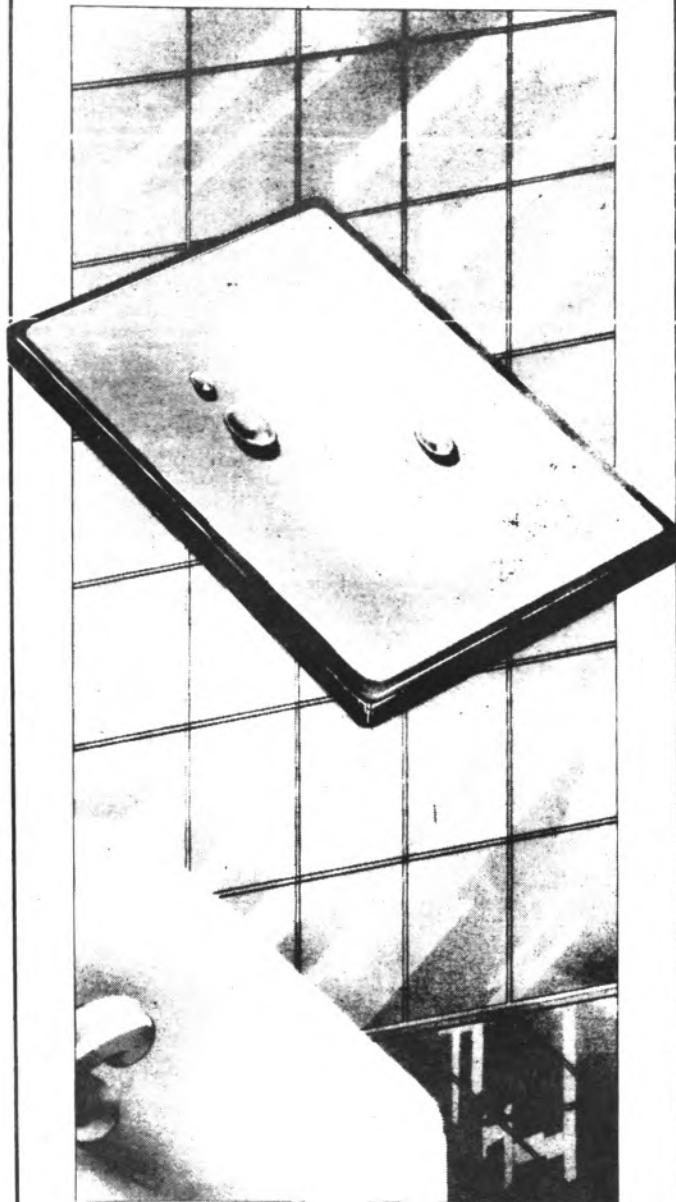
-Per cert que es nostre president d'es Govern Balear, Gabriel Canyelles, em contaren que ja dona per fet aquest nou centre sanitari.

-Potser havia begut molt de xampany ...

-No, és que aviat hi haurà noves eleccions, i tots fan molta via...

UN QUE ESCOLTAVA

*Armonia y Calidad
a su "Servicio."*

Lisa y llanamente.

PREFAMA

Materiales de Construcción

Exposición en Palma:
C/ Archiduque Luis Salvador, 84
T. 25 16 31 - 29 29 97

Almacén:
Gran Via Asima, Manzana 17, Solar 14
Poligono Son Castelló, (La Victòria)
T. 29 40 04

Llucmajor:
C/ Pedro Roig, 29
T. 66 01 50 - 66 01 54

Arenal:
Carretera Militar, 522
T. 26 22 38

Cala d'Or:
Avda. Benvenidos 17
Tel. 65 77 32

sa teulera

CENTRES - RAMS DE NUZIA

PLANTES - CORONES

Carrer Campos 80 - Tel. 66 01 76

Plaça Espanya, 45 - Tel. 66 13 59

Assoliren els càrrecs tant de Batle com de Jurat de Lluemajor

Son Mut, casa pairal d'il.lustres personalitats

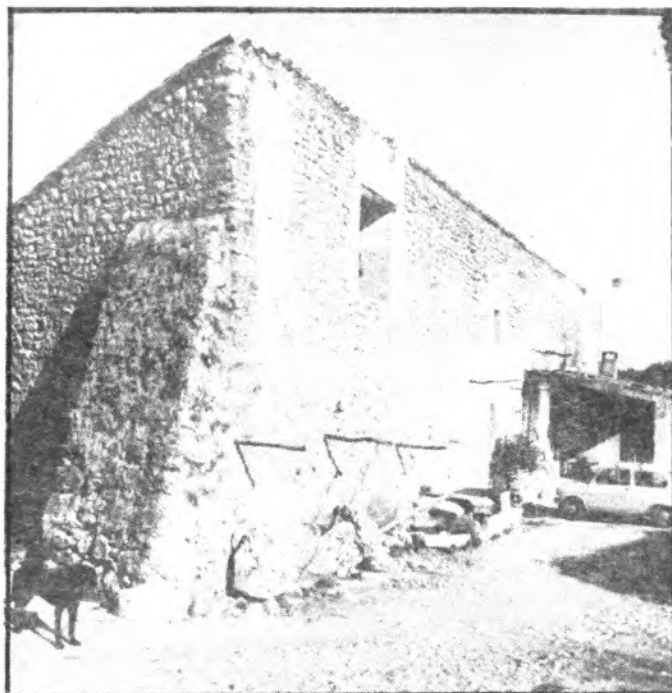
La finca està densament poblada de monuments prehistòrics

SON MUT.

Antigament anomenada "La Torre d'En Mut", fou casa pairal d'il.lustre personalitats que destacaren assolint els càrrecs tant de Batle com de Jurat de Lluemajor, i així mateix fou el tronc de procedència dels historiadors Vicenç Mut, cronista del Regne, i Jeroni Alemany.

El cadastre de 1578 avalua la possessió de 6.000 lliures, propietat de Julià Mut, fill d'Anthoni; però sabem que quatre anys abans, en 1.574, aquesta havia estat fragmentada en dues pel testament d'aquell Anthoni Mut, donant origen a una nova possessió coneguda per Son Mut Nou.

En 1666 era propietat de l'Honor Anthoni Mut, i passà d'aquest a Ju-

La part primitiva exterior de les cases és de pedres lligades amb morter de calç i fang.

El portal d'arc de mig punt.

de 242 quarterades, 2 quarters - 80 destres, i n'era propietari Antoni Mesquida de Formiguera. Posteriorment la titularitat de la possessió passaria a la família Socias, actualment propietària.

MONUMENTS PREHISTORICS.

Quant als monuments prehistòrics, Son Mut Vell, està densament poblat. Es troben restes prehistòrics i una cova artificial també prehistòrica, en el punt denominat "Es Figueral de Moro".

Igualment hi ha una altra cova a "Sa Pleta Redona". Una naveta de cambres geminades, en el "Sementer d'Es Vilar" que amideixen 15,30 mts. de llargària, una d'elles; i l'altra, 13,00 mts. No gaire lluny d'aquesta naveta, n'hi ha un altre exemplar en estat ruïnós, i restes d'habitacions prehistòriques, probablement procedents d'un poblat. Aquest indret està localitzat "Darrera Ses Cases", i en el lloc anomenat "Sa Rota Nova" hi ha unes altres restes amb habitacions prehistòriques.

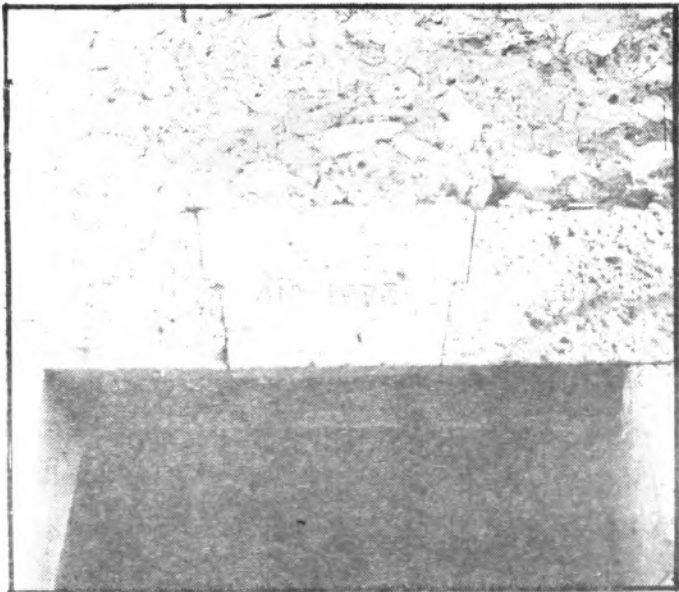
Les cases segurament construïdes en la segona meitat del s. XVII són en general de caràcter senzill. Hi destaca el portal d'arc de mig punt, tan característic, el qual per sobre les peces superiors, té inscrit un advertiment segons la següent llegenda: "Any 1661 no se saga", perpetu testimoni d'un any cruel del que va quedar profunda constància. En la cimera del conjunt del portal hi ha una creu a mode de remat.

A un cantó de les cases es pot observar una rafa o contrafort i seguint

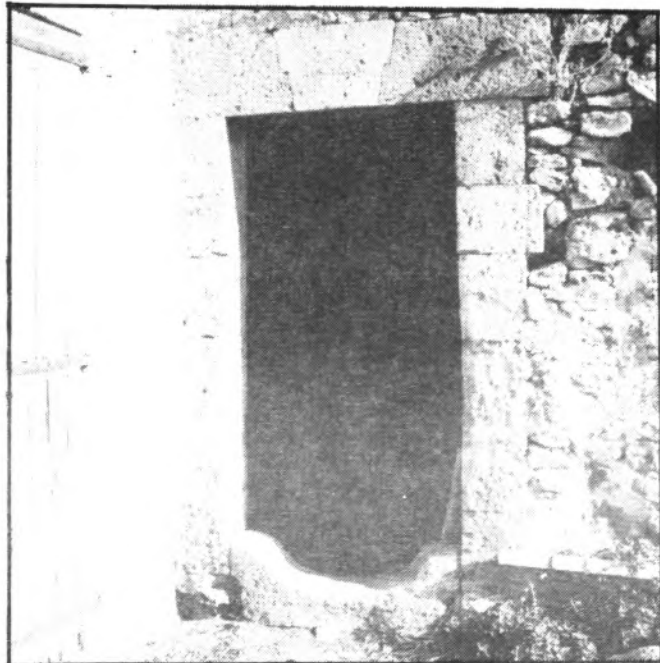
lià, el qual en 1702 era el seu propietari, amb una valoració de 6.800 lliures, Aquest era casat am Francina Salvà i d'aquest fou hereva universal Francina Anna Mut i Salvà, casada amb Antoni Mesquida de Formiguera, nadiu de la parròquia d'Algaida, passant-li la finca a la família Mesquida de Formiguera per entroncament i per manca de successió de la línia masculina.

En 1773 coneixem la seva collita que fou de 55 quarteres de blat, 5 qs. de xeixa, 56 qs. d'ordi, 45 qs. de civada i 3 qs. de faves, essent conductor de la finca Llorenç Sastre.

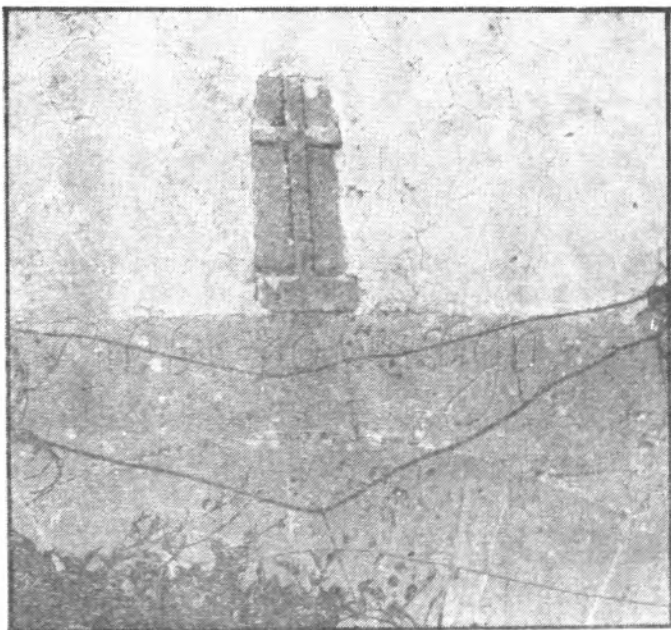
Pel cadastre de 1863, coneixem l'estructura agrícola de la finca, observant menys de la meitat de la superfície destinada a cultiu, i destacant poc més de 72 quarterades d'erm. L'extensió total de la possessió era

Una curiosa clau tanca un portal, amb la data de 1678.

Un portal secundari de les cases.

"Any 1.661 no se saga", perpetu testimoni d'un any cruel.

un poc més envant hi ha un esvelt portal, que tanca una curiosa clau, potentant esculpit en ella, la data de 1678, que recorda l'any de construcció d'aquesta zona de les cases, essent tota la

part primitiva exterior, de pedres lligades amb morter de calç i fang.

Joan Clar
Francesc Verdera

Fotos: Antoni Monserrat
Antoni Oliver.

**També a Lluçmajor li oferim
servei 24 hores amb
la tarja "SA NOSTRA"
del Caixer Automàtic.
SOL.LICITAU-LA**

**CAIXA DE BALEARS
"SA NOSTRA"**

Gent de la vila

L'amo en Damià "Maneta", apicultor

Era un tema amb el qual no havíem pensat, i quan se'ns va suggerir el trobàrem força interessant.

Per a Tots Sants, bunyols, i com que els bunyols s'han de menjar, amb sucre i amb MEL, anàrem a parlar amb mestre Damià Boscana Gamundí a) "Maneta", tot un èntès en aquesta mateixa, l'apicultura.

SA MEL DE MALLORCA,
SA MILLOR DEL MON.

-Des de quan vos dedieu a l'apicultura?

-Des d'edat de catorze anys vaig d'això. Es meu cunyat tenia unes caixes a Cugulutz i hi havia l'amo en Guiem Boter que també anava d'això i li va demanar an es meu cunyat que li tregués sa mel i li va dir "Per què no menos es teu cunyatet?", i es cunyatet era jo, i també hi vaig anar. Llavors va passar un altre cas. Es meu cunyat ho va dir a l'amo de Son Mesquida, i també hi vaig tornar amb so meu cunyat. D'aquesta manera ja he continuat sempre. Ho vaig aprendre i llavors ja vaig continuar tot sol.

-Sempre s'ha tret igual sa mel, o, amb el temps, ha canviat?

-Llavors, quan vaig començar, no hi havia caixes. Hi havia "caeres", que eren fetes de canyes, les empastissaven de fant, d'argila vermella, i ses beies hi feien sa mel. Després varen venir es "bucs" de tests, amb un mitjanet per tapar sa boca, després, ses caixes de fusta i això (caixes) de ciment armat.

Aquestes caixes tenen un especificador de reina, perquè sa reina faci es poll abaix i sa cambra de cria a damunt. Sa reina no el pot fer a sa cambra de producció perquè és sa beia més grossa i no hi passa, és com ses dones que són més amples d'anques que ets homes. Sa reina és molt rodona de darrera, té unes franges dorades i és més grossa que ses altres. Per això se coneix. Resulta que dins sa mateixa "colmena" sa reina fa es poll de zànganos, es seu i es de ses beies. Però ses beies, en lloc de fer es seu abaix, e'

fan a damunt perquè es beïots "Zànganos" només hi van per menjar, només s'aprofiten d'allò que hi ha a la casa.

-Com són ses caixes d'ara?

-Quasi totes són fetes meves. Jo i en Toni Ripoll vàrem enviar a demanar de Madrid dues caixes d'aquestes, de la casa de "La Perfección", les he copiades i n'he fetes 120 o 130. Dins ses caixes hi van uns bastiments, on hi posam una tira de cera i ja donam a ses beies sa feina principiada, perquè sa qüestió és que no mos facin sa mel fora d'es bastiments, si mos trobam amb ses bresques creudes les hem de tair i és un incert que no matis criatures.

-Quina és sa millor mel?

-Sa Mel de Mallorca és sa millor del món perquè tenim una gran varietat de flora, i com més varietat de plantes hi ha, molt millor.

-Com replegau ets eixams?

-Quan un eixam surt, i sembla que ho fan aposta, sempre se posa molt aprop de sa caixa, pegam un cop a sa branca, hi tiram es tumbuto dedins, el tancam el deixan fins entradeta de nit i si hi ha sa reina, tot hi són. I n'hi ha d'eixams, que en lloc de posar-se a sa branca d'aprop, una mata, un uiastru, un ametler, una figuera, se posen en terra, deixam assuallà es caixonet i ells totes soles hi van, i llavor el tancam. L'endemà, llavors ja hi anam a les clares, llevam 3 o 4 bastiments, els espolsam i s'eixam cau. Això és sa forma de replegar-los.

-I després?

-Ses beies comencen a fer sa mel. De vegades, emperò, no va bé. N'hi ha que en vuit dies ja en tenen, de mel, i n'hi ha que

has d'esperar tota una temporada. Noltros tenim dues collites: sa de Tots Sants i p'es mes de Maig.

-Quina diferència hi ha entre aquestes dues classes de mel?

-Com que p'es maig hi ha moltes flors, sa mel és més calmosa, no té es gust tan àcid. Sa de Tots Sants té un gust més fort. I, feta d'una zona o d'una altra, també és diferent i se coneix ben bé quan tiam ses capes, i varia es colors.

TAMBE FAIG CERA
VERGE.

-Com continua es procés d'elaboració de sa mel?

-Ses bresques se posen dins un extractor, que expulsa sa mel. Antigament s'extracot primitiu era de fusta i l'havies de voltar amb un mànc i acabaves esclatat. Llavors tenc un extractor amb una manivela, i una vegada espulsada sa mel, surt p'es desalço de sa màquina. De s'extractor, va dins un poal, colada per varis sedaços fins que és ben fina. Llavors anam i la trabucam dins un pot gran i quan està plet, sa mel torna espessa, si és mel de maig, com que es temps és més calent, no està aglomerada.

Darrera aques extractor de manivela ja en vaig comanar un, a Barcelona a sa casa "Santiago Massanet", amb motor, és automàtic, té quatre vases i sa feina és molt més ràpida. En tenc un que va a més velocitat i hi faig ses bresques més veies.

-Quins altres estris empra?

-Sedaços, cutxilles, tenc com unes bótes (depòsits de mel)...

-També feis cera?

-Sí també faig cera verge. Moltes al.lotetes joves en vénen a comprar per depilar-se. Sa cera, la faig d'es trossos de bresca que estan mal fets o són veies. Tenc una vitrina de fer cera an es sol. Tancada de vidres, es trossos de bresca posats dins

un garbell i sa calor fa plorar sa cera, que cau dins una palangana. Llavors refreda, la tai i quesa sa cera preparada.

SA ZONA MILLOR DES
NOSTRE TERME ES SON
GARCIES "DE SA MEL".

-Quantes castes de mel hi ha?

-Dins sa mel pura, hi ha dues categories: sa mel que se deixa reposar, queda abaix i és molt feixuga i queda d'un gruix de paper. Això és sa mel superior. Llavors, encara n'hi ha una altra, és una mel que bull tota sola, però té un color molt lleig, oscur, és sa millor de totes, és sa "jalea reial", fins i tot es centres farmacèutics la mos demanen.

-Què vos posau, per treure sa mel?

-Una careta, que és com un capell amb una reixeta, una granota, i uns guants, i roba abaix perquè ses beies travessen. Abans no me'n posava de guants però tenc sa pell de ses mans molt fina i me picaven ses venes, i de llavonses ençà en duc.

-A Llucmajor, on hi ha sa millor mel?

-A Son Garcies, li duen Son Garcies "de sa mel". Hi tenc devers 14 o 15 caixes ses més primitives les tenc allà. També hi tenc bucs, que els guard per reproduir perquè fan més eixams que ses caixes, que arriben a fer pisos i com que estan més amples no en fan tants.

-Com ofici, és productiu?

-Jo, si en lloc de fer de fuster o de carrosser, que era es meu ofici, m'hagués dedicat a s'apicultura hauria guanyat més doblers. Però és que heu de tenir en compte que no són dues caixes que tenc sinó dues-centes. Ara no faig altra cosa. Venc tota sa mel que puc, però en un any per ventura en regal 150 quilos.

GOVERN BALEAR

Conselleria d'Educació i Cultura

ASSOCIACIÓ PREMSA FORANA

Cultura popular

L'odre

En un intent d'apropar-nos a la cultura del nostre poble hem dedicat un espai a una tradició ja perduda: la de fer odres.

Gràcies a la direcció de Miquel Seguí "L'amo En

Miquel Dionís" seguirem el procés de manufacturació d'un odre, des que s'agafa la cabra fins que està a punt per posar-hi l'oli.

Un odre, ens va explicar l'amo En Miquel, és un

recipient que altres temps sols s'emprava per contenir oli encara que al continent el feien servir per a vi.

Generalment es fa emprant una pell de cabra, la qual convé que sigui grossa per tal que tinguin una bona cabuda; una vegada morta, la xapam de la cuixa fins als darreres i per aquest cap hem de treure tota la carn i els ossos. El més complicat és treure-hi la cuixa contrària a la del xap ja que no ens dona lloc per maniobrar. Mentrestant es va girant la pell, quan la tenim girada i els pèls queden dedins és quan aprofitam per acurar la part que queda fora, això es fa amb sal. A la cabra li hem de tallar el cap a fi de deixar marge per a poder fermar. Després també fermarem els tres peus i sols ens resta tapar el forat per on hem tret la cabra. Aquest xap no es cus, hem de pensar que del temps que data l'odre (es perd en la història) no hi havia agulles, aleshores, què feim? s'agafa la pell i s'arrufa com si féssim un ventall de pa-

per li clavam un bastó, per què no amolli la llandera que li fermarem. No vessa gens.

En temps de la postguerra civil l'odre s'emprava per a fer estraperlo. El menjar estava racionat sobretot, l'oli perquè era un producte de primera necessitat produït pel pagès, i era el més perseguit per les autoritats. L'odre com que era un recipient blan i bo de transportar, cabia dins un feix de rama, dins un sac de garroves i també es transportava davall una carretada de fems.

Si la cabra amb la qual feim l'odre és suficientment grossa hi cabran 3 mesures, una mesure són 16 litres d'oli. Quan dos odres eren carregats damunt un mul, amb una oliera, li donaven el nom de somada. Si treim comptes, una somada són 96 litres d'oli.

Agraïm a l'amo En Miquel els seus coneixements i us animam a provar de fer-ne un. Aquí teniu les instruccions, sort i ànim.

Pep Bordoy

EL GALL - Pollença

CENTRE DE PREPARACIÓ MATERNAL

Gimnàstica, projecció d'audiovisuals i xerrades
Tot per al benestar psíquic
i físic de l'embarassada

C. Rigo núm. 73 (Llucmajor)
Tel. 66 24 90 (dimarts i dijous horabaixa)
66 17 98 (particular)

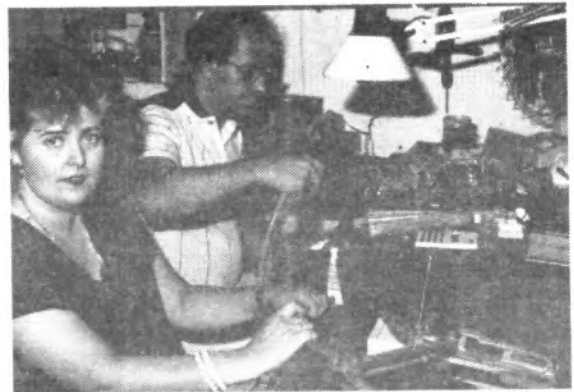
FOTO CLAR Perfumeria

Reportatges, Fotos d'estudi
carnets...

OFERTES EN CAMERES FOTOGRAFIQUES
VENDA DE CARRETES...

C/. Nou, 8 - Tel. 66 06 32 (LLUCMAJOR)

Olegario

Treballam el seu or i
argent

TALLER DE
JOIERIA

Gravats i compostures.
Trofeus esportius

Carrer Born, 7
LLUCMAJOR

Bartomeu Sastre i Garau (a) Llopis, i les escoles públiques de Lluçmajor

Jaume Oliver.

Bartomeu Sastre i Garau, a) Llopis, va ésser batle de Lluçmajor en temps de la Segona República en dues ocasions. La primera, des de dia 17 d'abril de 1931 fins dia 14 d'octubre de 1934, i la segona, des de dia 21 de febrer de 1936 fins dia 19 de juliol de 1936. Membre qualificat d'Esquerra Republicana Balear, patí repressió a diversos indrets, però sortosament fou rehabilitat, tornant a fer-se càrrec de la indústria familiar d'elaboració de llcors, i morí dia 18 d'octubre de 1971.

Entre les seves obres com a batle, sobresurt la construcció de les Escoles Públiques de la Vila, iniciada l'any 1933, interrompuda l'any 1934, essent batle Miquel Carbonell Clar, a) Pou, del Partit Radical, i continuada l'any 1936. L'arquitecte en fou Guillem Forteza, autor de la pràctica totalitat d'escoles fetes durant la Segona República a Mallorca, ajudat pel seu col·laborador, que vingué sovint a Lluçmajor a veure les obres, Miquel Fullana. Abans de traslladar-s'hi la població escolar (s'emprava com a escola una casa particular al carrer Bisbe Taixaquet, davant el molí d'en Pou) l'edifici serví com a quarter durant uns anys.

Oferim ara un document, signat per Bartomeu Sastre dia 22 de juny de 1936, i facilitat per la seva família on demana al Ministeri d'Instrucció Pública i Belles Arts una subvenció per acabar l'edifici. Cal situar aquest document històricament i recordar les fortes mesures secularitzadores del Ministeri.

Document.
CARTA DEL BATLE
B. SASTRE AL MINISTRE
D'INSTRUCCIO PUBLICA
1936.

Excmo Sr:
Don Bartolomé Sastre
Garau, Alcalde-Presidente

del Ayuntamiento de Lluçmajor, provincia de Baleares, en el concepto que usa y representación que ostenta, a V.E. acude y con el debido y merecido respeto expone:

Que el Ayuntamiento de esta ciudad en el deseo de conseguir instalación decente, capaz y adecuada para los niños y niñas de esta población comprendidos en la edad escolar, acordó, en su día, construir un Grupo Escolar de veinte secciones, cantina, salón de actos, teatro, salas de trabajos manuales, sala de duchas, etc... edificio que en esta ciudad cubría completamente un servicio de tanta importancia como es de la debida y merecida instalación de la enseñanza primaria, al propio tiempo que posibilitaba la completa sustitución de la enseñanza prestada por las instituciones religiosas, y, más que nada, concedía luz, aire y solaz a la niñez de hoy, que es la hombría de mañana.

Con ello quedó cumplido, en lo que de este Ayuntamiento dependía, un sentido anhelo de la ciudadanía Lluçmayorense, que aceptaba gustosa el sacrificio económico que la obra representaba, ya que venía impuesto para logro de una de sus más sentidas aspiraciones y encaminada al éxito de uno de los más principales y primordiales fines de las Administraciones Estatal y Comunal.

Para ejecutar el proyecto aprobado empré este

Ayuntamiento cantidad bastante, para, con la aportación a solicitar que más tarde fue concedida, poder convertir en realidad lo que era ingente aspiración del pueblo, por el Concejo sentida y en sus acuerdos reflejada; y comenzaron y continúan las obras, pero en el deseo, que indudablemente se calificará de plausible, de que a la mayor brevedad pudiera la niñez de este Municipio disfrutar de lo que para ella debía ser y vieran los mayores realizada su aspiración, se interesó y obtuvo de la empresa constructora, que las obras a realizar los fueran por grupos, partes o secciones, hasta dejarlas completamente terminadas y a punto de funcionar.

Elo, Excmo. Sr. ha sido ya logrado y el Ayuntamiento de esta ciudad tiene totalmente terminadas las obras de la mitad del proyectado edificio; más, lo que es adelanto conseguido para el aprovechamiento de la mejora, resulta, en otro aspecto, en perjuicio de la gestión económica municipal, debido a la variación en los gastos presupuestos, pues calculada la subvención para cobrarla en dos mitades, una al total cubrimiento de aguas y la otra a la terminación de las obras, también se calculó en dos mitades la cifra que el Concejo debía y está aportando, para lo cual se tuvo en cuenta el cálculo de gasto de las obras primeras y el de posterior total gasto de las de terminación, cálculo

que para adelantar el aprovechamiento inmediato de una parte del edificio ha sido hoy rebasada, al recaer sobre el erario municipal el coste total de la obra ya terminada sin haber percibido cantidad alguna con cargo al Tesoro, a pesar de tener para su inmediata utilización CATORCE secciones de la nueva Graduada, que, por su grandiosidad, extensión, servicios y comodidades de que ha sido y será dotada, bien merece el calificativo de CIUDAD ESCOLAR.

Nada puede oponerse, Excmo. Sr. a que terminados unos cuerpos de edificios del Grupo Escolar proyectado, se abone a este Ayuntamiento el importe de la subvención que a las secciones y servicios anejos ya construídos corresponda, toda vez que con ello no se infrinje norma legal alguna por este Ministerio dictada, pues si el Decreto de 15 de junio de 1934 establece que las subvenciones se abonarán en dos mitades, no prohíbe el fraccionamiento de los proyectos, y siendo libres los Ayuntamientos para sólo realizar parte de los aprobados, habiendo éste Ayuntamiento podido acordar la construcción de sólo la mitad del proyecto, no puede ni debe ser obstáculo el realizarlo íntegro, para no percibir la parte proporcional que a los edificios construídos correspondan.

Caso de no accederse a lo que por la presente de V.E. se solicita, este Ayuntamiento deberá abonar a la empresa constructora intereses de demora, con lo cual resultará desmerecidamente gravosa la obra proyectada y, por ende, castigado un Ayuntamiento y su vecindario por un hecho meritorio, que no es otro que el haber preparado y activado la construcción de los locales imprescindibles para que todos los niños de esta ciudad pudieran tener un puesto en las Escuelas Nacionales.

Tan sanción desaparece si se acuerda el pago de la cantidad que corresponda a parte de edificio totalmente terminada, pago que tendrá, en todo caso, el concepto de abono a buena cuenta de la total obra a realizar y de la total subvención que una vez terminado el Grupo a este Ayuntamiento correspondiente percibir.

Por ello: Habiendo sido dictada la disposición de 15 de Junio de 1934 para facilitar el esfuerzo económico que a los Municipios corresponde en la obra por ese Ministerio emprendida, por lo cual debe aceptarse facultar al pago de las partes de subvención que correspondan a porciones de obra que formando en un grupo escolar cuerpos perfectamente deslindables hayan sido completamente terminadas:

Por resultar en pro de la Enseñanza, al facilitar la obra de construcción de nuevos Grandes Grupos Escolares y su pronta y adecuada utilización:

Por ser en bien de las

Haciendas locales, sin resultar en menoscabo de los intereses del Tesoro:

Por ser fomento de las iniciativas locales y activar la obra por ese Ministerio emprendida.

El Alcalde que suscribe a V.E. acude y

SUPLICA, que dando por presentada esta instancia, tenga a bien ordenar que, previo cumplimiento de los trámites y disposiciones pertinentes, se abone al Ayuntamiento de Lluchmayor (Balears), la subvención que tiene concedida para las obras de construcción de un Grupo Escolar, en la parte que corresponda a los cuerpos de edificio que estén completa y debidamente terminados.

Es justicia que, por los fines perseguidos, el suscrito espera alcanzar y que merecerá la sentida gratitud de Lluchmayor y el sereno, republicano, fervoroso aplauso de todo un pueblo.

Viva V.E. muchos años.
Lluchmayor, 22 de Junio de

1936.

El Alcalde
Bartolomé Sastre Garau.

Excmo. Sr. Ministro de Instrucción pública y Bellas Artes. MADRID.

La Palmera
es fasser

Historiador Terrasa. 37
Teléfono 66 04 69
LLUCHMAJOR - Mallorca

HAMBURGUESES
"PERROS"
"PINCHOS"
"PEPITOS"

NOVA DECORACIO
TERRASSA

Provin la
nostra
CUINA RAPIDA
ÉS TROPI !...

OBERT TOTS ELS DIES

SERVEI DE BEGUDES I MENJARS
DE QUALITAT A PREUS RAONABLES

Avinguda Carles V (Tel. 66 11 17) LLUCMAJOR

AUTO ESCUELA

Rafael Fiol

LLUCMAJOR: Pescadors, 19 - Tel. 66 02 46
S'ARENAL: Pl. dels Nins, 3 - Tel. 26 43 51
PISTA DE PRACTIQUES: Telèfon 66 17 25

Destilerias Reunidas
S.A.

FABRICA DE LICORES Y ALMACEN DE LICORES,
WHISKY, VINOS Y CHAMPAÑAS

C/. S. Francisco, s/n - Tel. 66 01 78 - LLUCMAJOR (Mallorca)
EDIFICIO DERESA

Els cuiners del Rei

Els cuiners del rei, aquest mes han tengut molta feina perquè per les Fires han anat a la "II Setmana de Gastronomia de Lluçmajor", organitzada per l'Obra Cultural Balear i patrocinada per l'Ajuntament on han après molt. S'han engrescat provant les receptes que allà els donaren i encara no s'han aturat. Saps que en feren de plats els cuiners!; llavors que "per no errar no prendre", si un era bo s'altre ho era més!

Amb una paraula, han quedat tant alabats d'aquesta II Setmana que dedicaran l'article d'aquest mes a contar-vos-ho.

La "II Setmana" s'inicià amb una conferència dels senyors Antoni Ramon del Restaurant "La Sfnia" i Andreu Manresa, periodista, a la Sala d'Actes de l'Ajuntament. Aquest acte estava anunciat per a les 21'30, però va haver de començar a les nou del vespre perquè, estant els programes al carrer, es va convocar un Ple per al mateix dia i a les 22 hores. Aquest canvi d'horari feu que més d'un arribàs a mitjan acte.

LA CUINA MARINERA

Al llarg de la conferència titulada "Com és i com es fa la Cuina Marinera", el Sr. Antoni Ramon demostrà esser un expert en aquesta cuina i, amb un llenguatge alegre i expressiu, molt encertadament estimulat pel Sr. Andreu Manresa, anà parlant de la seva experiència amb els peixos:

La base principal per fer bona cuina marinera -això ho remarcà repetidament- és que l'ingredient bàsic, el peix, sigui fresc; per conèixer-ho, explicà humorísticament, només cal mirar els ulls de l'animal, si llueixen tant com els de la peixetera i a més la carn és forta, podem tenir la seguretat que el peix és "viu" i que qualsevol plat on hi intervingui ens sortirà bé. També explicà que per fer

un bon brou no serveixen tots els peixos; els millors són aquells anomenats morralla mesclats amb gerret, espècie aquesta que amb la proporció del 40 o/o és imprescindible per fer un bon fumet (brou de peix molt espès).

El col·loqui que s'inicià després, prometia esser molt interessant, la frisor del Batle fou la causa que quedassin moltes de preguntes sense fer, ja que l'acte es va haver d'acabar deu minuts abans de l'hora prevista per a l'inici del Ple.

A partir del dimecres i fins dissabte, els actes es realitzaren a la cuina de la Residència d'Ancians, lloc molt espaiós que permeté més assistència que l'any passat i que els cocsguessin feinejar a gust i a l'ample, molt ben ajudats per na Joana Rossinyol i na Isabel Vera.

COM DESFER UN XOT

Dimecres, na Rosa Vila, antiga carnissera, va mostrar com llevar els ossos d'un pollastre per fer-lo farcit i va desfer un xot anomenant totes les peces que en sortien. Hi havia qualcú del públic que ja jo sabia fer, però fins i tot aquests, aprengueren alguna cosa.

Dijous, na Margalida Alemany, professora de cuina del Centre Social "Can Tàpera" va farcir de diferent manera tres pollastres, va rostir una cuixa de xot, en va emmetxar una altra, féu salsa de menta i unes cebes dolces per acompanyar la carn que, sens dubte, fou el plat que tengué més èxit, basta dir-vos que l'endemà divendres, a plaça les cebes petites s'acabaren. Les placeres no se'n podien avenir.

Divendres, vàrem tenir entre noltros el coc mestre Tomeu Esteve. Na Maria Tous el va presentar i explicà una mica el seu "currículum": Coc de l'Hotel "Mediterraneo", del Camp de Mar, professor

de l'Escola d'Hosteleria i més coses que ara no vos contam ja que pensam fer-li una entrevista a fi de que sigui ell qui ho expliqui.

LA PRESENTACIO DELS PLATS

Dissabte, darrer dia de la Setmana, na Margalida Alemany, va compondre dues taules amb els plats elaborats els dies anteriors. No hem d'oblidar que tant la bona presentació dels plats com la decoració de la taula són factors importants i a tenir en compte quan l'art culinari arriba al seu punt àlgid, és a dir, a l'hora de menjar. Pensant en això, na Margalida donà una sèrie de consells sobre aquests temes. En aquest acte de cloenda els assistents i participaren activament aportant la nota dolça del "buffet"; gatons, tambor d'ametla, "suplillo", orellanes, fulles de llimonera, barros, coques d'albercoc, coques tovades, coques de taronja, coca de tres tous, pomes al forn, fins i tot fulles de rosa escarxades...hi hagué tants de plats dolços que s'ompliren quatre taules (les receptes de tots ells, les anirem publicant en aquesta secció). Finalment quan

com eren els assistents. La majoria d'ells eren dones casades de mitjana edat; això fou comentat per Mestre Tomeu Esteve, que en la seva introducció va parlar mig en broma que un dels nexes d'unió de la parella és el que s'estableix mitjançant la cuina, "l'estómac té més memòria que el cervell" fou l'expressió que emprà, afegint, ja més seriosament, que frases com "ma mare s'arròs el feia així" o "sa padrina feia unes panades molt bones" demostraren que l'herència culinària ens acompanya molt gratament al llarg dels anys.

LA CREATIVITAT DINS LA CUINA

Els convidats a la Setmana, ens referim als cui-

na Maria Tous donà el "sus" i començarem a menjar es tancà el cicle de la Setmana, ja que, com he dit abans, és a l'hora de menjar quan l'Art Culinari es manifesta en totalitat.

Passam ara a contar-vos

ners, tenien ben clar i així ho donaren a entendre que fer cuina no és mesclar de forma exacta, quasi matemàtica, uns ingredients de manera que la recepta esdevengui en cosa intocable i tancada, sinó que cada plat impli-

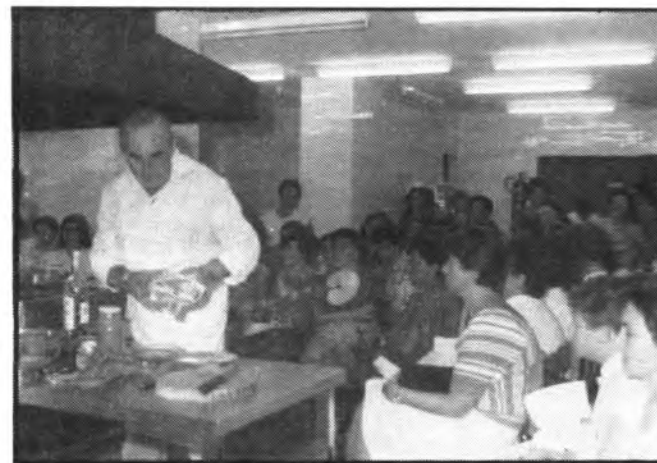

ca un acte de creació on l'experiència i el gust fan que els mateixos ingredients es transformin en un plat propi. Així na Margalida Alemany, aconsellà que cadascú provàs d'experimentar amb les espècies o sucus que tengués a mà. En Toni Ramon encara anà més enfora i en certs moments de la seva conferència mantingué que no té perquè haver-hi uns cànons o pautes estrictes sobre ingredients culinaris: si volem fer peix al forn i no tenim espinacs suficients podem provar de agegir-hi enciam, prebes verds, o qualsevol altre ingredient que el bon gust i l'experiència ens indiqui com a idoni. Noltros, en això hi afegiríem que els ingredients substitutius siguin del país (Mallorca), frescs i de temporada.

TEMPS DE BUNYOLS

I parlant de temporalitat, l'adagi popular ens ho diu ben clar: cada cosa en el seu temps i per a Nadal neules". En

cara és un poc enfora Nadal, però per Tots Sants, -parodiant l'eslògan de la Ciutat Comtal- "Bunyols més que mai"; qualsevol ocasió és bona per fer una bunyolada, tant si els feis seguint aquesta recepta com un altra segur que us sortiran ben bons. Bon profit.

INGREDIENTS

- Una ensaimada crua
- 10 gr. de llevadura
- 3 ous
- Una cullerada de saïm
- 500 gr. de patata bullida i passada pel passapurers.

- 1/2 tassó de llet
- 1/2 tassó d'aigua teba
- 600 gr. de farina de força

PREPARACIO

Mesclau tots els ingredients i anau afegint-hi la llet i l'aigua fins que la pasta estigui ben feta, més aviat fluixeta. Deixau-ho unes hores i un cop tovat posau una pella grossa al foc amb molt d'oli i anau-hi tirant la pasta amb la mà de manera que amb el dit gros es faci el típic forat. Men-

anirem publicant les receptes que aportaren els assistents a la "II Setmana de Gastronomia de Llucmajor". Aquí teniu la primera, de na Maria Coloma Barceló i Salvà.

ORELLANES

(Peça prima de pasta de farina fregida)

INGREDIENTS:

- 300 grs. de farina de força,
  - 1 ou (grosset)
  - 1 pilotet de saïm (tan gros o un poc més com l'ou)
  - 1 tassa petiteta d'aigua
  - un poquet d'anís o mistela (és optatiu)
  - sucre en pols (per ensucrar-les)
  - suficient oli per fregir-les (de girasol o d'oliva)
- Aquests ingredients són per fer una palangana

COM FER-HO

Primer es posen els ingredients: l'ou, el saïm, la tassa d'aigua

Una vegada remanat s'ha de posar la farina que es beu.

Ràpidament es poden fer les orellanes. No han de deixar que la pasta tovi. Com més prima queda la pasta millor; surt més quantitat i són molt més bones.

Es fregeixen a l'acte.

Després de refredar es poden ensucrar i menjar.

jau-los encara calents ensucrats o mullats amb mel.

Recepta treta de 'FELANITX Setmanari d'interessos locals'.

RECEPTA DEL MES

A partir d'aquest mes,

CARNISSERIA XARCUTERIA

**ZANOQUERA
-
GARCIAS**

Plaza España. 62   Teléfono 66 13 02
LLUCMAJOR (Mallorca)

TALLERS LLUCMAJOR

SERVEI OFICIAL

REPARACIONS EN GENERAL
PLANXISTERIA I PINTURA

Ronda de Ponent, s/n.
Tel. 66 12 67

LLUCMAJOR

Per què no ens deixen menjar tords?

Darrerament s'ha parlat molt de les centrals nuclears a causa de l'accident que es va produir a la central de Chernobyl, a la Unió Soviètica, però la preocupació s'ha fet especialment aguciant a raó de l'arribada d'aus migratòries, a les nostres illes procedents del nord d'Europa; d'entre elles la més coneguda és el tord, però n'hi ha d'altres com l'estornell, la sega, el ropit... De seguida ha sorgit la possibilitat que aquestes aus estiguin contaminades i fins i tot s'ha arribat a prohibir el seu consum per haver-se detectat radioactivitat quan han estat analitzades; però, que és exactament la radioactivitat i quan perill pot implicar?; és realment perillós menjar tords?. A aquestes i altres preguntes semblants s'intenta contestar en aquest escrit.

***

El primer combustible de l'home va ser la llenya i a mesura que aquest ha anat evolucionant ha emprat altres fonts d'energia com el carbó, i més endavant el petroli. Tots aquests combustibles no són eters i davant el problema energètic, una d'aquestes sortides és el que s'anomena energia nuclear.

L'energia nuclear que hem estat capaços de desenvolupar a la terra pel moment se basa en el fet que quan rompem un nucli d'una certa substància, la més coneguda és l'Urani, s'emet una gran quantitat d'energia molta més de la que pot produir quan

cremam carbó o petroli. Aquest procés es coneix com reacció de fisió i ens demanam per què aquestes reaccions són perilloses. De fet, quan un nucli es romp, es separa en dos, emet energia, i a més a més, altres partícules que anomenarem partícules radioactives. Esquemàticament:

$N \rightarrow N' + N'' + \text{Energia} + P \text{ radiactives.}$

(En realitat el procés és més complicat però aquest podria ser un resum).

El que he escrit com N' i N'' es coneixen amb el nom de residus de la reacció nuclear pel fet que no es poden utilitzar per produir més energia. El principal perill d'una central nuclear està en aquests residus que s'anomenen elements radioactius perquè tenen una gran probabilitat de rompre's de forma espontània i passat un temps (el que es coneix com desintegració) emetre d'altres partícules radioactives. Són aquestes les que són perjudicials per la salut.

Les partícules radioactives són invisibles i afecten directament les cèl·lules i produeixen un mal a l'ésser viu que pot ser instantani si aquesta radiació és molt grossa però que la major part de vegades no es manifesta fins després d'un cert nombre d'anys.

L'efecte damunt l'home és el d'atacar directament les cèl·lules alterant-les i fent que no funcionin com caldria. Pot aparèixer

leucèmia als cinc anys després o més de la radiació i altres tipus de càncer poden no manifestar-se fins després de vint anys; es poden produir danys a la pell i reduir la fertilitat, així com també catarates als ulls. A tot això, hauríem d'afegir encara l'efecte que es pot produir damunt dels fills que poguem tenir.

En principi sembla que està perfectament controlat que aquests residus no puguin posar-se en contacte amb la natura però existeixen falls en aquest control, un d'aquests es va produir a Chernobyl i es produeixen arreu del món. A Chernobyl gran quantitat de material radiactiu s'incorporà a l'aire i es va formar el que s'anomena núvol radiactiu. Aquest núvol ha anat contaminant els animals i plantes i els ha incorporat material radiactiu susceptible de desintegrar-se i un d'aquests animals que passa l'estiu al nord d'Europa és el tord.

Per sort per a nosaltres, el núvol no va arribar a Espanya, al menys de forma apreciable però pot arribar-nos l'efecte de manera indirecta, mitjançant la immigració d'aquests tords.

Pareix ser, segons les anàlisis realitzades que s'han trobat materials radioactius que s'estan desintegrant a algun tord analitzat i a alguns casos aquestes quantitats han excedit les permeses. La raó per la qual aquests tords que porten radioactivitat no es moren està en que com ja s'ha dit els efectes no es manifesten immediatament.

****

Segons això i com que els tords radioactius no són ni més grossos ni més petits, ni tan sols presenten cap signe de malaltia i no ens serà possible distingir-los dels normals i per si un cas sembla convenient no menjarlos.

Sebastià Monserrat.

**EL SALO DE PERRUQUERIA
I BELLESA DE LES**

**GERMANES
PUIGSERVER**

ELS OFEREIX EL SEU HORARI:
De dimarts a divendres
de 9 a 12 i de 15 a 19
i els dissabtes de 9 a 19

C/. Orient, 2 - Tèl. 66 02 87

LLUCMAJOR

**FERROS ARTÍSTICS
I FORJATS**

**ESPECIALITAT EN
TREBALLS D'ALUMINI**

CERRAJERIA

Jaime Maimó

Villa de Madrid, 4
Avd. Carles V, s/n - Tel. 66 06 82

LLUCMAJOR
(MALLORCA)

Durant es mes passat qualsevol notícia o rebumbori ha quedat darrera sa porta ja que s'arribada de tords aquest any a Mallorca ha estat sonada. Abans que arribassin, devers sa fira, ja havíem sentit de tot i mentres uns deien que estarien contaminats els altres tot lo contrari. Però ets animalets comparegueren a sa seva cita anuals per passar s'hivernada amb noltros.

I aquí comença s'història. Es primers que foren agafats, els enviaren ben empaquetats cap a Madrid per analitzar-los. I venguren es resultats i va començar a fer-se popular una paraula que no s'havia sentit mai per aquí: "bekerelio" i ja no hem sentit res més que bekerelio per amunt i bekereilio per avall.

****

I es tord (es seu lloc és sa garriga) arribaren en el Parlament Balear i a ses primeres pàgines des mitjans informatius. Vàrem assistir a tota una sèrie de declaracions, unes a favor de menjar tords i ses altres contràries que asseguraven que aquestes aus estaven contaminades per sa radioactivitat de s'esclafit que va pegar se central nuclear de Xernobyl. En primera instància, sa Conselleria de Sanitat recomenava prudència i que no se menjassin ets ossos i que per fer mal an es consumidors havien de pegar una panxada de més de sis-cents.

****

I sa tortada va continuar. Es batle nostro l'amo en Toni —per això millta en es partit de Manuel Fra-

ga— va esser un d'ets afectats p'es "Síndrome de Palomares". Si Manuel Fraga se va remuiar a sa platja

de Palomares per demostrar que sa bomba d'ets americans no havia contaminat s'aigo, l'amo en Toni se va seure a sa taula i, entre es pit i s'espatria, se va posar un parei de racions de tords amb col.

Però encara no havia paït sa panxada, es bekerelios n'havien fet de grosses i es Govern Balear prohibia de comercialitzar i també de caçar es tords, perquè estaven molt contaminats.

Aquesta determinació segueix amb vigor en aquests moments malgrat ses protestes d'ets armers

que han deixat de vendre molts de cartutxos. I també hem de dir que l'amo en Toni no ha tengut ni un petit mal de panxa. Veurem com acabarà aquest rebumbori d'es tords.

CORRECCIÓ DE BARBARISMES referents a: COS I SALUT

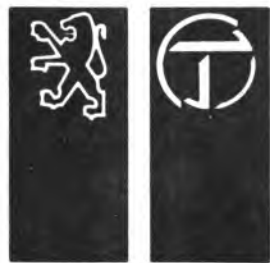
Barbarisme   Forma correcta

ACIDES	acidesa, agrura
CANSANCI	cansament, fatiga
CEGO	cec
ENFERMEDAT	malaltia
ESCALOFRIO	calfred
ESGUINCE	esquinç
FLEMON	flegmó
JUANETE	galindó
LLAGA	nafra, úlcera
PESADILLA	malson
RESPIRO	alè, respir
VAHIDO	torn de cap

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

**PEUGEOT
TALBOT**

Joan Ramon Clar
Mestre de taller
Carrer Marina, 104
Tel. 66 05 21
LLUCMAJOR

**TALLERES
MARINA**

**AGENTE
OFICIAL**

PEUGEOT 309

AIXÒ ÉS UNA ALTRA HISTÒRIA

esports

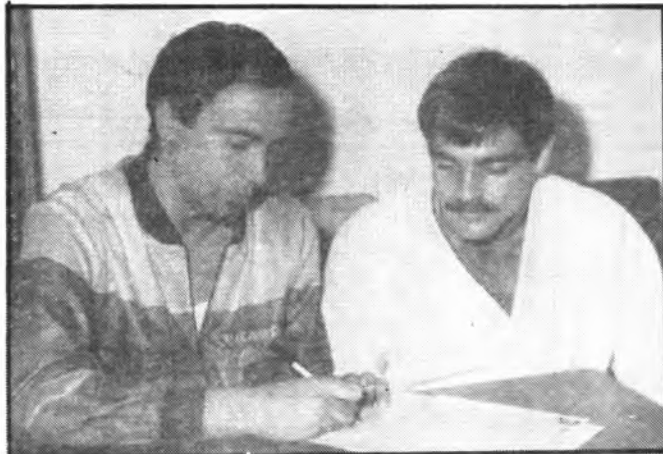

Actualment dirigeix el Club Dojo Kododan de Lluçmajor

Antoni Bover, campio de Balears de Judo 1.986

TARJA DE PRESENTACIO

- La teva identitat?
- Antoni Bover Ferrer, de 23 anys, nascut a Palma, el 10 de febrer de 1963. Som fadrí.
- On vius?
- A Palma.
- Qui són els teus pares?
- Antoni, que treballa de picapedrer i Catalina que es dedica a les feines de la casa.
- Horòscop?
- Capricorní.
- A quin cos vares fer el servei militar?
- A Artilleria... UST i M (Unitat de Serveis tècnics i

- Muncionament).
- Quin cotxe tens?
- Un Ford Festa.
- A més del Judo, de quina altra forma et guanyes la vida?
- Treballant de picapedrer.

TEST PERSONAL.

- Quin és el teu mètode de treball?
- Màxim progrés... mínim esforç.
- Te preocupa mantenir la forma física?
- Sí.
- Una beguda?
- Aigua.
- Un plat?
- Paella.
- Obeir o manar?

El personatge entrevistat va començar la pràctica del Judo l'any 1972 en el Club Dojo Kodokan de Palma, i actualment dirigeix el centre del mateix nom a Lluçmajor. Es cinturó negre I, Dan, de Judo i Monitor Instructor Titulat d'aquesta mateixa art marcial.

Com competidor posseeix un ampli historial que el situa en una de les figures més representatives de les illes en aquest esport.

- 1.981: Campió de Balears Junior.
- 1981: Campió de Balears per equips.
- 1.982: Campió de Balears Junior.
- 1983: Campió de Balears per equips.
- 1985: Subcampió de Balears absolut.
- 1986: Campió de Balears.

A més a més ha participat en competicions de caràcter nacional i internacional. Es un home cordial, senzill i admirat en tots els ambients on s'enregistren activitats de Judo.

Escriu: Joaquin Quintana
Fotos: Coloma Julià.

- Per manar cal saber, primer, obeir.
- Quin tipus de llibres dominen la teva biblioteca?
- De Judo.
- Te consideres una persona ordenada?
- Sí.
- ¿Què és allò que t'agradaria fer o no pots?
- Entrenar.
- T'enfades quan vas per carretera?
- No.
- Políticament, on te situés?
- Enlloc.
- Un personatge de la història que t'agradaria haver conegut?
- Jigoro-Kano (Fundador del Judo)
- Què opines sobre "El

Judo, esport més aconsellable per a al.lots de 6 a 14 anys" (UNESCO)?

-El Judo, a més d'un esport és disciplina. Es com la mateixa vida que té pedres pel camí.

-Qui ha estat el teu millor conseller?

-Els meus pares.

-Què prefereixes en una persona: la bondat, la classe o la intel.ligència?

-La bondat.

-Quin secret tens per ser feliç?

-La comprensió.

-Què t'estimes més: escoltar o parlar?

-Escoltar

-Un esportista?

-Anton Gesin.

-On passares les darreres vacances?

-A Portugal i a Bèlgica.

-Ets igualment exigent amb tu que amb la resta de la gent?

-Sí.

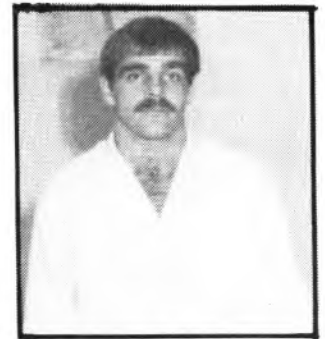
-Una qualitat?

-La velocitat.

-Un defecte?

-La hipocresia.

-Aconseguixes contro-

lar-te davant les emocions?

-Sí.

FORA DE TEST.

-Quantes hores diàries d'entrenament?

-De dues a tres.

-Quins beneficis econòmics t'ha reportat el Judo?

-Fins ara, cap.

-Per què el Judo no és un esport massa popular a Espanya?

-Perquè tenim manca de velocitat i de promoció.

-Quines qualitats són indispensables per ser un bon judoka?

-Els moviments de judo s'adapten a qualsevol constitució física.

-Com està el nivell de judo a Lluçmajor?

-Normal.

-Per què no es realitzen competicions oficials?

-Les competicions oficials per a nins menors de 14 anys estan totalment prohibides per la Federació Espanyola de Judo.

-Un consell per als que comencen?

-Que no vegis el Judo com un esport estrany.

-Vols afegir alguna cosa més?

-Bé, podem afegir que sí que es poden fer competicions amistoses entre Club.

Per problemes tècnic ens hem vist obligats a no poder publicar la informació referida al primer equip llucmajorer C.D. Espanya, i més considerant la seva bona classificació actual. Per això mateix demanam disculpes i esperam poder informar-vos el proper mes.

Carreres de cavalls**Sa Torra un altre cop a escena****QUINTANA CASTELL.**

Després de més de vint-i-cinc anys les carreres de cavalls han tornat a Lluçmajor. Aquest esdeveniment esportiu que al seu dia va tenir tants d'adictes a la nostra comarca, ha tornat a viure —ja ho va començar a fer l'any passat— aquell vell esport que malgrat que no estava oblidat, estava adormit en el més profund dels somnis.

Remogut per un grup d'aficionats, entre els quals hem d'anomenar els regidors Jaume Adrover i Bernat Tomàs, es va tornar a arranjar la vella pista i com ja va succeir l'any passat, Son Torra va tornar a sortir a escena.

La pluja, que va obligar a suspendre les carreres que estaven anunciades per el dia de la Primera Fira (Sant Miquel), no va ser obstacle per als organitzadors, els quals tornaren a organitzar-les i se celebraren el dia del Firó a l'escenari ja anunciat i on es va registrar un èxit quant a l'assistència d'aficionats es refereix.

LES CARRERES UNA A UNA.

La classificació en els tres primers llocs a les carreres de trot va quedar de la manera següent.

PRIMERA CARRERA - 2.200 mts.

Cavall	Origen	Conductor
1.- Frlas	Glato - Icarla	F. Sintes
2.- Jarloca	Hanquito - Fille de Durove	S. Crespi.
3.- Horse Senator	Ole Senator - Adellna	Propietari

SEGONA CARRERA - 2.200 mts.

1.- Fira	Aneto - Aros d'Or	A. Bauçà
2.- Florina Royer	Eliphar - Vanesa Royer	J. Terrera (a)
3.- Hadol	Ramus - Han Targa	Propietari

TERCERA CARRERA - 2.200 mts.

		Cavalls locals
1.- Jordana B	Glato - Zaida B	R. Bonet
2.- Dia Clara	August Worthy - Ultramar	P. M.
3.- Fangur	Gour - Orbita	J. Galmès

QUARTA CARRERA - 2.200 mts.

1.- Jlat	Glato - Heliphle	B. Estelrich
2.- Esau	Brio Grandchamp - Senla	R. Malmó
3.- Euretca Mora	Cephal - Silvana Volo	P. Bonet

CINQUENA CARRERA - 1.200 mts.

		Cavalls locals 2 anys
1.- Lazarlilla TV	Twist S - Sita June	A. Taberner
2.- Lluçmajor B.	Iquelon - Zaida B.	R. Bonet

SISENA CARRERA - 2.200 mts.

1.- Birmanla	Renaldo B - Silueta	J. Martí
2.- Alcalí Dior	Dior - Plantosa D'Or	J. Duran
3.- Bosgal	Tartuffe D - Quina	B. Casas

SETENA CARRERA

1.- Exquina Mora	Heliphar - Zoraida	G. Riera
2.- Doria	Stia - Kupey	J. Riera
3.- Varcolina P.	Ornlfle - Larla	A. Pou

VUITENA CARRERA - 800 mts.

	Exhibició Cavalls locals d'1 any	
1.- Max Jorlm	Jorlm Assa - Sarloca	J. Bauzá
2.- Mar i Vent B	Iquelon - Zaida B.	R. Bonet
3.- Marlna	Jave - Tu Roquephine	J. Amengual

NOVENA CARRERA - 2.200 mts.

		Cavalls nacionals
1.- Bufalo	Jazmin du Pont - Ursa	A. Pou
2.- Voltó	Nectra - Miss d'Or	J. Vich
3.- Escarcha	Castroirm - Agata	S. Crespi

DESENA CARRERA - 2.200 mts.

		Estelar
1.- Moyano	Obreron - Chantal du H	G. Garcías
2.- Gamin d'Isigny	Querón, L.B. - Villa L.	G. Pou (ap.)
3.- Gus	Ulrich - Perle Chermolisse	A. Pou

Finalment es va celebrar una carrera de galop sobre una distància de 1.500 mts., per acabar amb dues carreres de poneys que fou sense dubte la nota més simpàtica de l'horabaixa.

**FOTO D'ESTUDI
REPÒRTATGES
FOTOGRAFIA INDUSTRIAL
I PUBLICITARIA**

Carrer d'Es Vall, 21
Tel. 66 00 29

AUSTIN ROVER
Servicio
TALLER BER-TON

MECANICA Y ELECTRICIDAD

Av. Caballero Ramon Sanmartí s/n - Lluçmajor Tel. 66 01 46

Dojo Kodokan de Lluçmajor

**ELS OFEREIX: JIU-JITSU, JUDO, GIMNASTICA
DE MANTENIMENT I GIMNASTICA DE
MUSCULACIO.**

**S'Informi al carrer Major, 39
LLUCMAJOR
Dimarts, Dijous i Divendres
des de les 17 hores**

JIU-JITSU

DESENA CONTROL TOTAL FOTOS, Lluçmajor, 21 de novembre de 1986

GIMNASTICA I RELAX

Fútbol d'Empreses**El Rte. Tropical, malgrat l'empat, continua líder**

A l'últim article, breument comentàvem els resultats de les cinc primeres jornades, de llavors solament s'han disputat tres encontres per considerar-se descans el 1er. de Novembre, dels quals seguidament farem un resum.

Jornada 6a. - 11 d'octubre
Tropical, 2 - T.J. Xamena, 0

Jugat al Municipal de Lluçmajor començà a les 15,30. La primera part fou de domini altern amb lleuger avantatge local, si bé no s'aconseguí fer cap gol acabant el descans amb empat a zero. A la segona part i faltant uns quinze minuts, un xut impressionant d'en Ferragut a l'angle de l'àrea entrà a la porteria fregant el travessar; alguns minuts més tard en Jaume amb jugada personal resolva el partit marcant per baix de la sortida desesperada del porter.

Jornada 7a. - 18 d'octubre
Veterans La Real, 0

Rte. Tropical, 2

Aquest partit anava precedit pel temor, ja justificat a altres encontres, de la violència. A la primera part el joc fou plenament dominat per les defenses tant d'un equip com l'altre, es lluitava amb força i sense miraments a l'hora d'allunyar el perill i fruit d'aquest teva-meva acabà la primera part amb l'empat a zero inicial. La continuació no va canviar en res el planteja-

S. Piqueras i Alejandro del Rte. Tropical.

ment de la primera i fou com la jornada anterior als minuts darrers, —jugant-se amb llum artificial—, quan una jugada esplèndida d'habilitat i força d'en P. Salvà, sortejant contraris amb entrades molt violentes, aconseguí centrar "Alejandro" va marcar el primer gol. Quatre minuts després en Silverio sentenciaria l'encontre.

Jornada 8 - 25 d'Octubre
Rte Topical, 1 -

Portes Sanz, 1

El Portes Sanz ha estat

l'únic equip que ha aconseguit prendre un punt, fins a la data, a la trajectòria del Tropical. Aquest fou el més anivellat de tots els partits

disputats i solament dues equivocacions permeteren els dos gols, un per a cada equip, que pujaren al marcador. El nostre fou amb una indecisió de la defensa i el porter, quan tenien tots els avantatges, permeteren a Silverio amb la punta del peu dret introduir la pilota a la xerxa. Minuts més tard, una cessió justa de la defensa a Joan Mulet va permetre el capdavanter de guanyar el rebot aconseguint l'empat que seria el resultat final. Possiblement la sort aquesta vegada fou allada dels adversaris ja que amb dues ocasions —xut de P. Salvà i Alejandro— el porter va rebutjar la pilota quan es cantava el gol.

Solament cal dir que en Magaña ha dirigit els partits a l'haver fitxat en M. Jaume per un equip com a entrenador.

Jaume.

SA FILOA

C/ MELIÀ, 3 LLUCMAJOR

SANEAMIENTO
CALEFACCION

Gabriel Oliver

INSTAL·LACIONS SANITÀRIES
CALEFACCIO
ENERGIA SOLAR

Exposició i Vendes: C/. Born, 2 - Tel. 66 06 52
Taller: Melià, 26 - Tel. 66 16 37 - LLUCMAJOR

Maderas
ramon, s.a.

ALMACEN Y OFICINAS:
Ctra. Lluçmajor-Porreras, Km. 1
Teléfono 66 08 37
LLUCMAJOR (MALLORCA)

ALMACEN:
Cardenal Pou, 9 - Tel. 55 28 05
MANACOR

BASQUET.

Després dels tornejos que van disputar els seniors i les juvenils, en que van quedar en posicions molt diferents (s'ha de tenir en compte però, que el nou equip senior es va enfrontar amb els millors de l'illa), hi ha una sèrie de notícies relacionades amb l'esport de la cistella i la més important és que ja ha començat la lliga illenca en les seves diverses categories.

Aquesta temporada amb el pavelló acondicionat una vegada més, disputaran la competició basquetística defensant els colors del Lluçmajor, tres equips de femines i quatre equips masculins.

El canvi més notable s'ha produït en l'equip junior i en el senior, on trobam jugadors juvenils que juguen amb els uniors i en l'equip senior, baixes i no-

Equip juvenil femení

ves incorporacions de jugadors de Clutat, així com alguns Juniors.

Fins ara el balanç de victòries és tan sols favo-

table als equips senior i cadete, però això no vol dir que els altres no juguin bé.

El que desitjam tots els qui estimam el bàsquet és

que els nostres equips intentin fer tan bon paper en totes les categories com van fer l'any passat.

Molta sort per a tots!
Jaume M. Tomàs Clar.

FUMADA LENTA DE PIPA

Jeroni Tomàs, Pere Vidal i Miquel Estelrich resultaren ser els primers classificats en la categoria de participants locals de la "Fumada lenta en pipa" celebrada durant les passades Fires. Dins la categoria general, el primer lloc va correspondre a Antoni Go-

mila, que fou seguit per Baltasar Marquès i Joan Pallarès. Entre les participants femenines, Vicenta Vila va quedar classificada en primer lloc i Catl Gert s'endugué la segona plaça. Aquesta fumada lenta va ser organitzada pels "Pipers de Lluçmajor" i va comptar amb el patrocini de l'Ajuntament.

HA COMENÇAT EL CURSET DE GIMNASTICA FEMENINA.

Com cada any per aquest temps ha quedat oberta la matrícula per fer el curs de gimnàstica femenina de manteniment per a adults.

El primer d'octubre

començaren les classes al poliesportiu, tres dies a la setmana, dilluns, dimecres i divendres, de 8 a 9 del vespre.

El preu per a tot l'any és de 2.500 pts. Per fer la inscripció els interessats poder dirigir-se a l'Ajuntament, que segueix fent possible la realització de dita activitat.

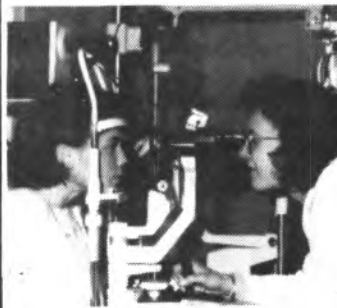
JAUME SALVA, AL "DORMILON".

El ciclista llucmajorer Jaume Salvà ha començat la nova temporada fitxant per l'equip "Dormilón", després d'haver passat pel "Teka" de Santander du-

rant tota aquesta temporada passada. Jaume Salvà ja es troba recuperat del greu accident que va sofrir durant la Volta a Espanya de 1.985 i ara continua amb entusiasme la seva carrera com a professional del ciclisme.

CENTRE OPTIC EXPOLENT

LENTS DE CONTACTE CONTROL VISIO
M. Paloma Garí
Optica Optometrista Contactòloga

C. Berga, 26 - Tel. 26 33 74 S'ARENAL

Entre Noltros

NAIXEMENTS.

- Núria Salvà Ripoll, filla d'Antoni i Ma. Assunció, nasqué dia 1/10.
- Ma. del Mar Vaquer Sánchez, filla de Jaume i Joana, nasqué dia 4/10.
- Fernando Garau Mut, fill de Jaume i Pràxedes, nasqué dia 5/10.
- Aina Garau Cervera, filla de Pere Antoni i Ma. del Carme, naqué dia 14/10.
- Cristina Puigserver Oliver, filla d'Antoni i Catalina, nasqué dia 19/10.
- Margalida Martorell Oliver, filla de Jaume i Catalina, nasqué dia 24/10.

MATRIMONIS.

- Guillem Llompart Pons i Inès Vidal Vaquer, es casaren a l'església de Sant Bonaventura dia 20/9.
- Joan Fullana Rigo i Dolors Oliver Binimelis, es casaren a la Parròquia de Sant Miquel dia 20/9.
- Gabriel Martorell Rotger i Isabel Maria Sanna Vaquer, es casaren al Jutjat de Pau dia 7/10.
- Antoni Cayuela Martínez y Alicia Gázquez Gázquez, es casaren al Jutjat de Pau dia 10/10.
- Josep García Navarro i Ma. Jesús Dios Villegas Dios, es casaren al Jutjat de Pau dia 27/10.
- Francesc Nicolau Ballester i Francisca Lidia Vicens López, es casaren a la Parr. de Sant Miquel dia 25/10.
- Bartomeu Mas Garcias i Maria Pons Ripoll, es casaren a la Parròquia de Sant Miquel dia 20/10.

DEFUNCIONS.

- Catalina Martorell Martorell, morí dia 8/10 als 80 anys.
- Antoni Estrany Ramis, morí dia 9/10 als 67 anys.
- Jaume Llompart Barceló, morí dia 9/10 als 70 anys.
- Miquel Mas Covas, morí dia 10/10 als 80 anys.
- Isabel Tomàs Castell, morí dia 14/10 als 72 anys.
- Francisca Amengual Riera, morí dia 16/10 als 81 anys.
- Maria Sastre Salvà, morí dia 19/10 als 74 anys.
- Margalida Vidal Covas, morí dia 19/10 als 75 anys.
- Miquel Cerdà Cañellas, morí dia 23/10 als 82 anys.
- Adolfo Gil Coll, morí dia 25/10 als 65 anys.
- Petra Vaquer Vidal, morí dia 26/10 als 85 anys.
- Pere Gutiérrez Escobar, morí dia 30/10 als 56 anys.
- Maria Garau Tomàs, morí dia 31/10 als 84 anys.

AUTO-ELECTRIC
Barcelo

Ronda de Ponent, s/n - Pedro A. Mataró, 55
Teléfono 66 01 70
LLUCMAJOR (Mallorca)

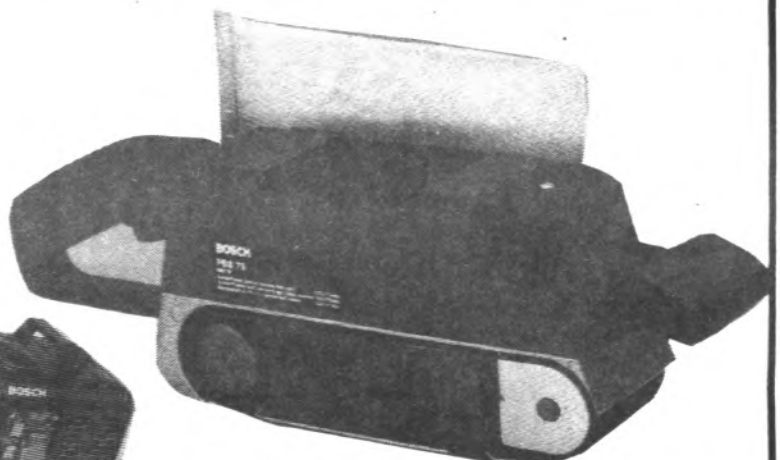
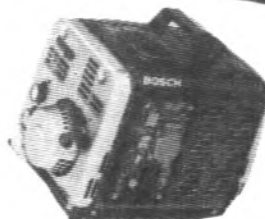
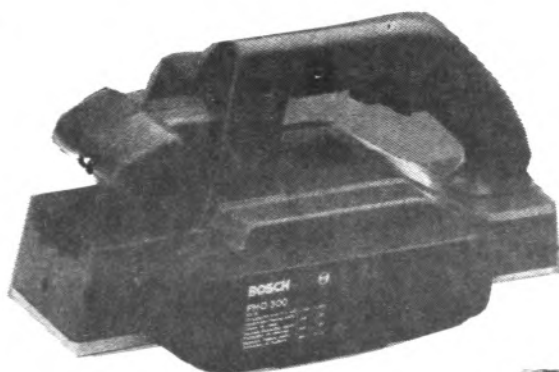
Venta y asistencia
técnica de los productos

- BOSCH Automóvil
- BOSCH Herramientas
- BLAUPUNKT
- Calentadores JUNKERS

SERVICIO TECNICO PARA MALLORCA

HERRAMIENTAS BOSCH

Necesitamos aprendiz

Passatemps

Sopa de lletres

Solució

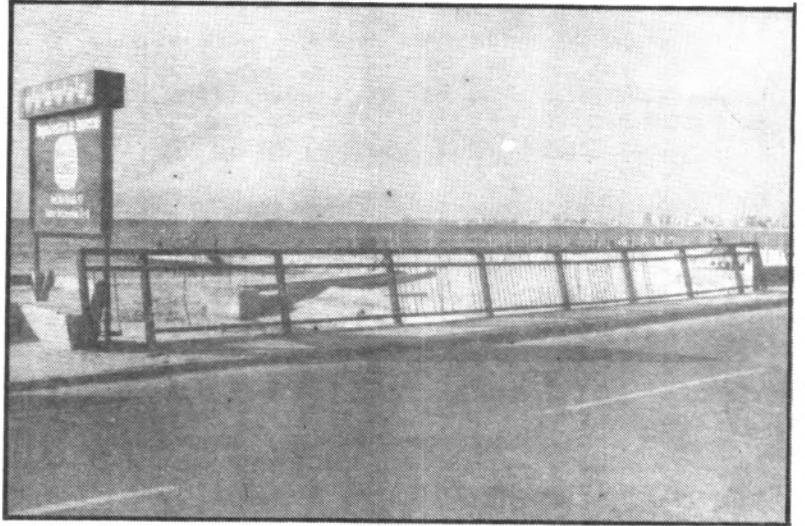
S	P	F	A	N	O	R	I	O	A
A	B	O	I	R	E	S	E	S	I
I	R	S	O	U	A	C	H	D	A
B	U	C	L	L	A	M	P	S	L
E	S	A	H	C	G	T	A	E	
I	C	J	L	O	P	K	N	O	G
Q	A	A	F	K	E	D	E	R	S
T	V	Y	U	B	D	C	V	T	H
A	C	A	L	A	B	R	U	I	X
Z	E	I	X	A	L	G	E	H	L

E	M	N	H	G	F	C	V	B	P
V	S	I	J	N	M	O	I	A	D
B	R	C	L	A	C	U	P	C	L
G	F	D	A	N	B	A	M	S	A
B	V	T	R	R	L	M	A	O	G
A	B	E	L	L	A	G	M	I	
B	U	G	O	M	U	B	L	J	M
V	B	N	I	R	V	C	A	B	R
N	A	M	O	S	C	A	R	T	O
M	U	O	N	I	R	O	B	V	F

10 noms d'insectes.

P'es forat d'es Moix

S'ha acabat s'estiu i sa barana de sa partió de S'Arenal està a ses mateixes. A qui deu toca d'adobar-la!

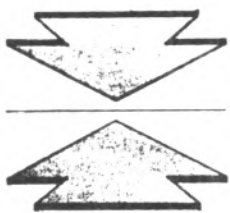
ENDEVINALLA.

A molts pocs he dat salut
i a altres he causat la mort
mirau si tenc mala sort
que em solen comprar de gust.

SOLUCIO A L'ENDEVINALLA ANTERIOR.

La neu.

7

**CENTRE
DE
RECONeixEMENT
METGE-PSICOLOGIC**

**certificats
metges per
permís de
conduir i
llicència d'armes**

LLUCMAJOR

carrer Antoni Garcias 1-a

Horari

dilluns i dijous de 16'30 a 21 h.

PERRUQUERIA
FINA

C/. D'es Vall, 49

TALLER MECANICO
ANTONIO ROSSELLO

Navarra, 4 - 6 - Tel. 660928 - LLUCHMAYOR

SERVICIO DE PINCHAZOS
Y NEUMATICOS

RESTAURANT

GRAN VIA

NOCES - BANQUETS - COMUNIONS
I BATEJOS

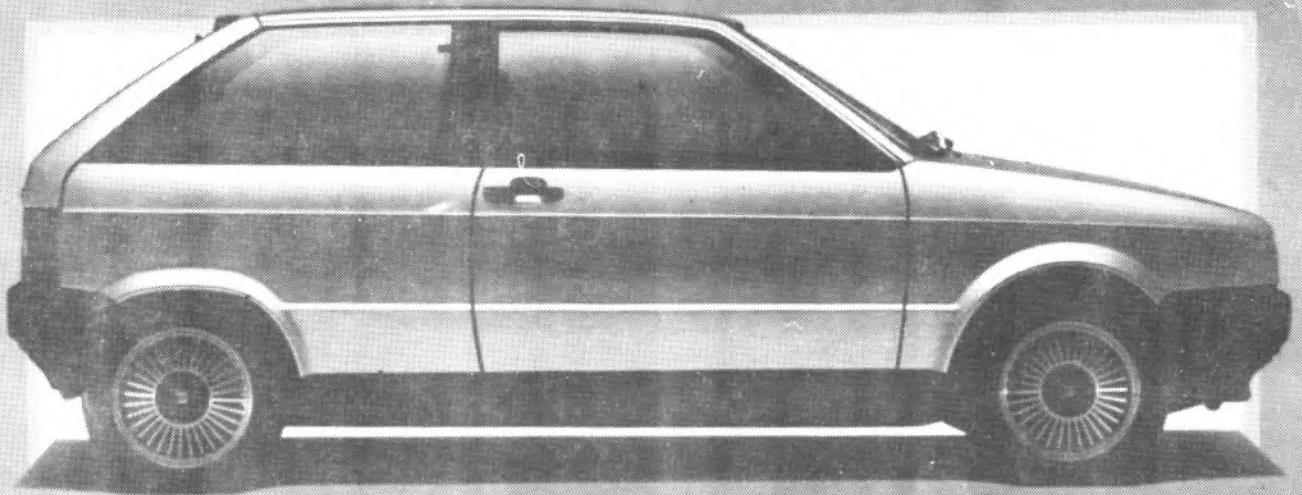
Informació: 66 03 17

*Sabates
Can Gramet*

VENDA DE MOSTRES
PARELLS SOLTS

C/. Bisbe Taixaquet, 6 - Tel. 66 03 74
LLUCMAJOR

LA PASION POR LA TECNOLOGIA

SEAT IBIZA

SEAT

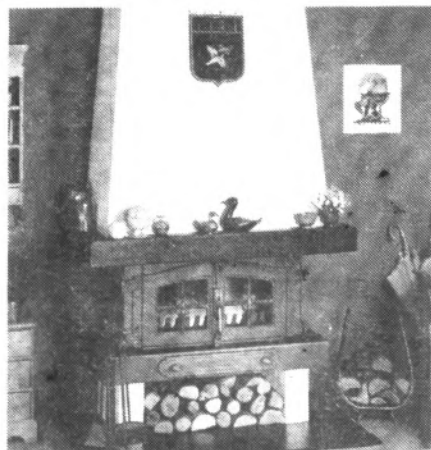
Rubí Automóviles Lluçmajor, S.A.

Cra. s'Arenal, s/n - Tel. 66 02 34 - LLUCMAJOR

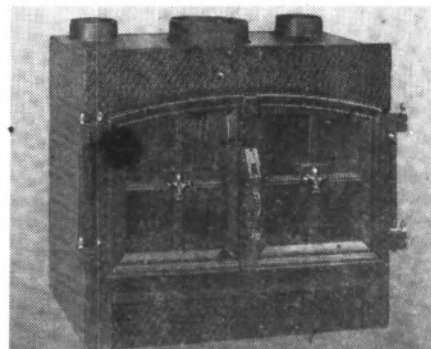
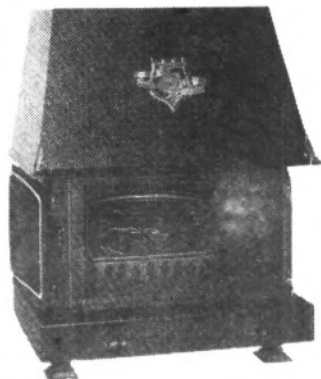
C/. Terral, 4 - S'ARENAL

Odeville

el calor de la vida

ESTUFES DE LLENYA
FOGANYES
CUINES DE LLENYA
CALEFACCIO PER AIGUA I PER
AIRE CALENT

Ca'n Pau Salvà

BOTIGA: C. Bisbe Taixaquet, 24
Tel. 66 01 04

TALLER: C. Weyler, 1
Tel. 66 02 55

ESTAMOS A SU SERVICIO

FORN Ca'n Paco

LLUCMAJOR
C/. Major, 79 - Telèf. 66 09 45

*Para su
Bautizo o Primeras Comuniones,
Cumpleaños, Santos, Aniversarios, Bodas
y todas las Fiestas*

✳ **PIDA PRESUPUESTO** ✳

CA'N PACO II Cardenal Rossell, 48 - Tel. 661252
LLUCMAJOR

ULTIMAS NOVEDADES EN NUESTROS ESTABLECIMIENTOS:
Croissant de Sobrasada - Croissant de Queso - Croissant de
Crema - Cañas de Crema - Tarta de Coco - Trufas Heladas
Cañas de Nata - Cañas de Trufa - Petifus de Nata
y Trufa Helada